Διευθυντὴς καὶ ἰδιοκτήτης ΧΡ. ΚΟΝΤΑΞΑΚΗΣ

ΑΤΤΙΚΗ ΙΡΙΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ Ὁδὸς Μπουμπουλίνας ἀρ. 34

ΕΤΟΣ Ϛ'. Ἐν Ἀθήναις τῇ 15 Αὐγούστου 1903. ΑΡΙΘ. 16.

Ἐπιμελητὴς τῆς Συντάξεως ΚΩΝΣΤ. ΛΥΚΟΡΤΑΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

Η ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΙΣ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

Β

Μεθ' ὅσα ἐγράψαμεν ἐν τῇ στήλῃ ταύτῃ τοῦ προλαβόντος φύλλου τὸ ζήτημα τῆς ἀναθεωρήσεως τοῦ Συντάγματος εἶναι σαφῶς τεθειμένον ὑπὸ τοῦ θεμελιώδους νόμου τῆς Ἐπικρατείας ἡμῶν καὶ οὐδεμία χωρεῖ παρερμηνεία καὶ οὐδεμία δίδεται διέξοδος. Ὅθεν, οἱ ζητοῦντες τὴν σύγκλησιν Ἐθνοσυνελεύσεως ζητοῦσιν αὐτὴν τὴν κατάργησιν θεμελιώδους διατάξεως τοῦ Συντάγματος, τοῦ 107ου ἄρθρου αὐτοῦ, τίθενται ἀμέσως ἐκτὸς τοῦ Νόμου καὶ ὑπάγονται εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Εἰσαγγελέως ἢ τῶν νομίμων ἀναπληρωτῶν αὐτοῦ.

Δὲν ταρσόμεθα βεβαίως μὲ τὴν γνώμην τῶν ὑποστηριζόντων ὅτι τὸ Σύνταγμα δὲν πρέπει οὐδὲ κατὰ κεραίαν νὰ θιχθῇ, διότι δὲν πταίει αὐτό, ἀλλ' οἱ καταστρατηγούμενοι τὰς διατάξεις αὐτοῦ. Βεβαίως δὲν ὑπάρχει δευτέρα γνώμη, ὅτι τὸ συνταγματικὸν πολίτευμα εἶναι τὸ ἄριστον τῶν πολιτευμάτων, κράτη δὲ κατὰ πολὺ προηγηθέντα ἡμῶν ἐν τῷ πολιτισμῷ καὶ ὑπὸ τὴν αἰγῖδα αὐτοῦ κυβερνηθέντα καὶ κυβερνώμενα, καὶ εὐνομοῦνται καὶ προκόπτουσι, ὑποδείγματα δὲ κεῖνται εἰς πάντας τοὺς τυραννουμένους λαούς. Βεβαίως τὸ Σύνταγμα εἶναι τὸ ἄριστον τῶν πολιτευμάτων καὶ δὲν ἐλπίζω νὰ εὑρωπάκιν ὅλλην μὲ σῶας τὰς φρένας, ὅστις, ὅταν Ἡ ποίησις τ ἀναθεωρήσεως, νὰ ἔχῃ ἐν νῷ ῥιζικὴν λυρικὰ ὑθμισιν ἢ, διὰ νὰ ὁμιλήσω εὐκρινέστερον, νὰ σκέπτεται περὶ μεταπολιτεύσεως.

Ἀλλὰ καὶ ὁ τὰς συντηρητικωτέρας τρέφων ἰδέας περὶ τοῦ ἐν ἰσχύει πολιτεύματος, δὲν δύναται νὰ μὴ ὁμολογήσῃ, ὅτι τινὲς τῶν διατάξεων αὐτοῦ, ἐκ τῶν μὴ θεμελιωδῶν, ἀλλὰ πάντως οὐσιωδῶν καὶ σπουδαίων, ἔδωκαν μέχρι τοῦδε λαβὴν εἰς τὴν κατάχρησιν καὶ ἀφῆκαν τόπον εἰς τὴν πονηρίαν, ἐν τοσούτῳ δὲ βαθμῷ, ὥστε νὰ ὑποσκελίσωσι καὶ αὐτὰς τὰς θεμελιώδεις διατάξεις καὶ καταστήσωσιν αὐτὰς γράμμα κενὸν ἢ γελοίας. Ἀφ' ἑτέρου, οἱ διεπεξερχόμενοι τὰς σελίδας τοῦ συνταγματικοῦ Χάρτου, ὅσον καὶ ἂν εἶναι προκατειλημμένοι ὑπὲρ αὐτοῦ, ἀναγνωρίζουσιν ἓν μέγιστον μειονέκτημα, τὸ ἄγαν σύντομον καὶ περιεκτικὸν αὐτῶν τῶν θεμελιωδῶν διατάξεων, μειονέκτημα ὅπερ ἔδωκε χώραν εἰς τὴν σύγχισιν τῶν ἐξουσιῶν τοῦ Κράτους καὶ εἰς τὴν παραγνώρισιν τῶν δικαιωμάτων τῆς μιᾶς ὑπὲρ τῆς ἄλλης. Ἡ δὲ σύγχισις αὕτη εἶναι, καθ' ἡμᾶς, ἡ κυριωτέρα αἰτία τῆς ἐλαττωματικῆς λειτουργίας τοῦ Πολιτεύματος, ἐξ οὗ ὅλοι ἐχάσαμεν τὰ νερά μας καὶ πλέομεν ἐντὸς ὠκεανοῦ ἄνευ οἴακος καὶ πυξίδος.

Περὶ πάντων τούτων κατὰ βάθος πεπεισμένος ὁ ἑλληνικὸς Λαὸς καὶ ἀπογοητευμένος ἐκ τῶν ἐπισωρευθεισῶν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ συμφορῶν, ἕνεκα σειρᾶς ἀτασθαλειῶν τῶν πολιτευομένων του, ἐκθύμως ὀρέγεται σήμερον μεταβολῆς καταστάσεως, ἂν οὐχὶ ῥιζικῆς, τοὐλάχιστον ἐπανορθωτικῆς, ἀπὸ καιροῦ δὲ ἐρρίζωται ἐν αὐτῷ ἡ γνώμη ὅτι ἡ μεταβολὴ δέον νὰ ἄρξηται ἀπὸ τῆς ἀναθεωρήσεως τοῦ Πολιτεύματός του, εἰς τὴν ἐλαττωματικὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ὁποίου ἀποδίδει τὸ μεῖζον μέρος τῶν συμφορῶν αὐτοῦ. Ἀλλ' ἐνῷ γλίχεται τοιαύτης τινος μεταβολῆς, ἀποτροπιάζεται ἐξ ἴσου καὶ ὑπὸ δυσθυμίας καταλαμβάνεται, ὅταν σκεφθῇ ὅτι ἡ μεταβολὴ αὕτη ἠδύνατο νὰ γίνῃ δι' ἐπαναστάσεως, ἥτις ἤθελεν ἐπιδεινώσει τὰς συμφοράς του. Διὰ τοῦτο, καὶ μετὰ δυσπιστίας ἤκουσε τὴν σύστασιν Πολιτικοῦ Συλλόγου, πρόγραμμα ἔχοντος τὴν σύγκλησιν Ἐθνοσυνελεύσεως καὶ δικαίως συνέλαβε τὴν ὑπόνοιαν κατὰ τῶν πρωτοστατῶν ἢ ὑποβολέων τοῦ Συλλόγου τούτου περὶ τῆς μὴ εἰλικρινείας τῶν φανερῶν ἢ κρυφίων αὐτῶν διαθέσεων.

Εὐλόγως ὁ λαὸς ἐρωτᾷ, διατί ὁ πολιτικὸς σύλλογος ζητεῖ τὴν σύγκλησιν Ἐθνοσυνελεύσεως, ἀφοῦ ὁ Καταστατικὸς νόμος ἀναγράφει ὡρισμένως ποῖον Σῶμα ἔσεται ἁρμόδιον νὰ ἐπεξεργασθῇ τὴν ἀναθεώρησιν τοῦ Πολιτεύματός του, πᾶσα δὲ ἄλλη ἐνέργεια ἀποτελεῖ ὑπερβασίαν τῶν κειμένων νόμων καὶ κατάστασιν ἔκρυθμον. Καὶ ἂν μὲν ἡ ἐνέργεια αὕτη γίνῃ ἐκ μέρους τοῦ Βασιλέως καὶ τῆς Κυβερνήσεως αὐτοῦ καλεῖται πραξικόπημα, ἀνυπολογίστους δυνάμενον νὰ ἔχῃ τὰς συνεπείας, ἂν δ' ἐκ μέρους τῶν πολιτῶν, εἴτε ὡς ἀτόμων εἴτε ἐν συλλόγοις συσσωματωμένων, εἶναι πλήρης ἐπανάστασις, ἡ ἐπανάστασις ἐκείνη, περὶ ἧς ποιεῖται μνείαν ὁ Σαρίπολος ἐν τῇ ἑρμηνείᾳ τοῦ 107 ἄρθρου τοῦ Συντάγματος. Μία ἐν τούτοις ἐξήγησις ἠδύνατο νὰ δικαιολογήσῃ τὸ πρόγραμμα τοῦ συλλόγου τούτου, ἡ ἰδέα ὅτι θὰ ἐπιδιώξῃ τὴν συμφωνίαν καὶ συγκατάθεσιν Βασιλέως καὶ Λαοῦ ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς συγκλήσεως Ἐθνοσυνελεύσεως. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἰδέα αὕτη δὲν δύναται νὰ ὑποστηριχθῇ σπουδαίως, διότι, ἀφοῦ Λαὸς καὶ Βασιλεὺς ὡρκίσθησαν εἰς τὴν τήρησιν τοῦ Συντάγματος, ὅπερ ἀποκλείει τὴν σύγκλησιν Ἐθνοσυνελεύσεως, οὐδεμία ἰδιαιτέρα συμφωνία δύναται νὰ ἀπαλ-

λάξῃ τὸ μὲν ἢ τὸ δὲ τῶν συναλλαξαμένων μερῶν, ἀπὸ τὴν ὑποχρέωσιν τὴν ὁποίαν ἀνέλαβον. Ἀλλὰ καὶ ἐὰν παραδεχθῶμεν ὅτι ἠδύνατο νὰ συγκληθῇ Ἐθνοσυνέλευσις δι' ἀμοιβαίας συναινέσεως Βασιλέως καὶ Λαοῦ, πῶς ἤθελεν ἀποδειχθῆ καὶ πραγματοποιηθῆ ἡ συναίνεσις αὕτη ἄλλως, ἢ δι' αὐτοῦ τοῦ Σώματος, τὸ ὁποῖον τὸ Σύνταγμα ἀναγνωρίζει ὡς ἀνώτερον τῆς Βουλῆς τῶν Ἀντιπροσώπων, ἐν τῷ 107 ἄρθρῳ αὐτοῦ, ἔχοντι οὕτω;

Ἄρθρον 107.

. . . . . .

Ἡ ἀνάγκη τῆς ἀναθεωρήσεως θεωρεῖται βεβαία, ἐὰν ἡ Βουλὴ κατὰ δύο συνεχεῖς βουλευτικὰς περιόδους διὰ τῶν τριῶν τετάρτων τῶν ψήφων τοῦ ὅλου αὐτῆς ἀριθμοῦ ζητήσῃ τὴν ἀναθεώρησιν δι' ἰδίας πράξεως, ὁριζούσης τὰς ἀναθεωρητέας διατάξεις.

Ἀποφασισθείσης τῆς ἀναθεωρήσεως, διαλύεται ἡ ὑφεστῶσα Βουλὴ καὶ συγκαλεῖται νέα εἰδικῶς πρὸς τοῦτο, συγκειμένη ἐκ διπλασίου ἀριθμοῦ Βουλευτῶν, ἥτις ἀποφασίζει ἐπὶ τῶν ἀναθεωρητέων διατάξεων.

Ἐν τῷ ἑπομένῳ ἄρθρῳ θέλομεν ἐξετάσει ποῖον εἶναι τὸ καθῆκον τοῦ Πολιτικοῦ Συλλόγου, ἐὰν πράγματι ἐφίεται εἰλικρινῶς τὴν διὰ τῆς ἀναθεωρήσεως τοῦ Συντάγματος διόρθωσιν τῶν κακῶς κειμένων, διερμηνεύων οὕτω τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ.

Κ. Λυκόρτας

ΑΡΧΕΙΟΝ

ΘΕΟΦΙΛΟΥ ΚΑΪΡΗ

Δημοσιευόμενον ὑπὸ ΜΑΡΓΑΡΙΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΔΟΥ

Καθηγητοῦ τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου

Ἐπιστολὴ τοῦ καθηγητοῦ ἐν τῇ Σχολῇ τῆς Χίου Ἰωάννου Τσελεπῆ πρὸς τὸν ἐν Κυδωνίαις διδάσκαλον Θεόφιλον Καΐρην, ἐξ ἧς ἐμφαίνεται ὁ ζῆλος καὶ οἱ πόθοι, οἵτινες κατεῖχον τὴν ψυχὴν τῶν μεγάλων ἐκείνων ἀνδρῶν πρὸς ἀνάπτυξιν τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων.

Τῷ σοφωτάτῳ Διδασκάλῳ τῆς ἐν Κυδωνίαις Σχολῆς κυρίῳ κυρίῳ Θεοφίλῳ.

Σοφώτατε κ. Θεόφιλε ἐκ ψυχῆς σᾶς ἀσπάζομαι.

Ἔλαβον μὲ ἄπειρον ἀγαλίασιν τὴν ἐπιστολήν σας καὶ εἰς ἐμὲ εἶναι πολλὰ ἐπιθυμητὴ ἡ ἀλληλογραφία καὶ εἶναι σχεδὸν ἀναγκαία ἡ ἕνωσις τῶν ἐν τῇ Ἑλλάδι γυμνασίων. Καρτεροῦμεν ἤδη τὸν σοφώτατον κύριον Βάμβαν, ὅστις ἐπέρασεν εἰς Διβόρνον καὶ ἐλπίζομεν νὰ ἔλθῃ ὀγλήγορα καὶ ἔτι τὸν Κωνσταντῖνον Βαρδαλάχον καὶ κατὰ μικρὸν ἐδῶ θέλει συστηθῆ μία μικρὰ Οὐνιβερσιτά. Ὁ Κύριος νὰ μᾶς ἀξιώσῃ. Τὰ τῆς χημικῆς ὄργανα μᾶς ἦλθον· ἦλθον καὶ πρὸς ὑμᾶς δύο κάσσαι ἀπὸ τὸν κύριον Κοραῆ. Ἐδῶ ἀρχήνισαν νὰ συστήσωσι δημόσιον βιβλιοθήκην καὶ συναθροίζονται πανταχόθεν βιβλία. Περὶ δὲ τῆς ὑποθέσεως τοῦ Χατζῆ Διαμαντῆ δὲν ἔλλειψα νὰ τὸν συστήσω πρὸς τοὺς ἄρχοντας. Τοὺς ἔδειξα καὶ τὴν ἐπιστολήν σας διὰ νὰ γνωρίσωσι τίς ὁ Χατζῆ Διαμαντῆς· ὅ,τι ἠμπόρεσαν νὰ κάμωσι δὲν ἔλλειψεν· ἀλλ' οἱ Τοῦρκοι εἶναι πάντοτε Τοῦρκοι, μάλιστα ὁ νῦν μουσελίμης ἔχει οἰκειότητα μὲ τὸν νῦν βεζύρην Κων)πόλεως· μὲ ἄκραν προσοχὴν χρειάζεται νὰ τοὺς μεταχειρίζεται τίς. Πάντοτε αὐτὴ ἡ ὑπόθεσις ἦτο διὰ νὰ ἐνοχλήσῃ τὸν Χατζῆ Διαμαντῆ· ἀλλὰ δόξα τῷ Ἁγίῳ Θεῷ, ὅτι ἐτελείωσε καὶ ἴσως αὐτὸς ὁ τρόπος τῆς ἐκτελέσεως ἦτον ὁ συμφερώτερος· ὅτι καθὼς μὲ λέγει ἄνθρωπος ἀπὸ τὸ κονάκι τοῦ ἀγᾶ, ἐδιαλογίζετο νὰ δώσῃ τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὸν Καπετὰν πασᾶν. Ἀλλοίμονον εἰς ὅποιον ἔχει νὰ κάμῃ μὲ παρομοίους ἀνθρώπους! Πλὴν ὁ Θεὸς νὰ τοῦ χαρίσῃ τοῦ Χατζῆ Διαμαντῆ μυριοπλάσια τῶν ἀδικηθέντων. Χαίρω πολλὰ εἰς τὴν ἕνωσιν καὶ ὁλοψυχίαν σας μετὰ τοῦ κυρίου Γρηγορίου· καὶ ὄντως, ἀνὴρ ἄξιος εἰς θεμελίωσιν μιᾶς Ἀκαδημίας καὶ ἂν δὲν τὸ κάμῃ ἀδικεῖ τὴν Πατρίδα. Τοὺς τρόπους ἔχετε ἐσεῖς καλήτερον ἀπὸ τοὺς Χίους.

Τὸν δὲ χαριέστατόν μοι καὶ φίλτατον κύριον Γρηγόριον σᾶς παρακαλῶ νὰ μὲ ἀσπασθῆτε, ᾧ δῴοι Κύριος τὰ μαθουσάλια ἔτη καὶ ὑμῖν. Ἔτι σᾶς παρακαλῶ μίαν φορὰν ὅπου ἀρχηνίσατε νὰ μὲ γράφετε νὰ μὴ παύσετε προστάζοντές με εἰς ὅ,τι μὲ κρίνετε ἄξιον.

1815, Ἰουνίου 15 ἐκ Χίου

Ὁ ταπεινός σας ἀδελφὸς

Ἰωάννης Τσελεπῆς

* *
*

Ἐπιστολὴ τοῦ Ἀνδρέου Κοντουριώτου πρὸς τὸν διδάσκαλον Θεόφιλον Καΐρην. δι' ἧς ἐμφαίνεται ἡ πρὸς τὸν διδάσκαλον αὐτοῦ μεγάλη τῆς Οἰκογενείας αὐτοῦ ἐκτίμησις καὶ ὁ τοῦ μαθητοῦ βαθὺς σεβασμὸς καὶ ἡ ἀγάπη.

Σεβαστέ μοι Διδάκαλε,

Δὲν ἠμπορῶ νὰ σᾶς περιγράψω ὁ[illegible] λύπην μὲ προξενεῖ καὶ ἡ ἀπουσία σας καὶ ἡ ὑστέρησις τῶν πρὸς ἐμὲ ἐπιστολῶν σας, τῆς μόνης παρηγορίας μου. Ἕως ὥρας σᾶς ἔγραψα δὶς καὶ ἀπόκρισίν σας δὲν ἔλαβον, ἀλλ' οὔτε ἐς τὸ πρὸς τὴν σοφολογιότητά σας γράμμα τοῦ πατρός μου ἴδον ἀπόκρισίν σας, διὰ τοῦ ὁποίου σᾶς προσκαλεῖ νὰ ἔλθετε ἐνταῦθα. Τοῦτο ὅμως στοχάζομαι ὅτι προέρχεται ὄχι διότι δὲν σώζεται πλέον ἡ πρὸς ἐμὲ ἀγάπη σας, ἀλλὰ διότι ἢ τὰ γράμματά μου παρέπεσαν ἢ τὰ ἰδικά σας ἂν μ' ἀπεκρίθητε. Σπεύσατε λοιπόν, παρακαλῶ, Διδάσκαλε, καὶ εἰδοποιήσατέ με ὅσον τάχιστα δι' ἀσφαλοῦς μέσου περὶ τῆς ὑγείας σας καὶ ἀποφάσεώς σας.

Ὕδρα, τὴν 15 Ἰανουιρίου 1823

Ὁ εἰλικρινὴς μαθητής σας

Ἀνδρέας

* *
*

Ἐπιστολὴ τοῦ Λαζάρου Κουντουριώτου πρὸς τὸν Θεόφιλον Καΐρην, ἐπιβεβαιοῦσα ἐπίσης τὴν μεγάλην περὶ τῆ[illegible] καλικῆς ἀρετῆς τοῦ Καΐρη πεποίθησιν τῶν [illegible] των τῆς τότε Ἑλλάδος Οἴκων:

Σο[illegible]τατε Διδάσκαλε

Εἰς Ἄνδρον

Πρὸ ἡμερῶν σᾶς ἐφανέρωσα διὰ γράμματος σταλλέντος σας διὰ Σύρας τὴν ἀπόφασίν μου διὰ νὰ σᾶς συστήσω διδάσκαλον εἰς τὰ τέκνα μου καὶ σᾶς ἐπροσκαλοῦσα διὰ τοῦτο ἐνταῦθα διὰ νὰ συνομιλήσωμεν καὶ συμφωνήσωμεν τὰ εἰς τὸν σπουδαῖον τοῦτον σκοπὸν ἀνήκοντα. Ἐπειδὴ ὅμως δὲν ἔλαβον μέχρι τοῦδε ἀπόκρισίν σας, ἀλλ' οὔτε τὴν εὐχαρίστησιν νὰ σᾶς ἀπολύσω, διὰ τοῦτο διὰ τῆς παρούσης μου σᾶς ἀνανεῶ τὴν προσκάλεσίν μου καὶ ἀνυπομόνως προσμένω νὰ μοὶ ἀποκριθῆτε ἢ νὰ ἔλθητε διὰ νὰ συμφωνήσωμεν ὡς εἴρηται. Ταῦτα καὶ ἐκ ψυχῆς ἀσπαζόμενος μένω

Ὕδρα, τὴν 16 Ἰανουαρίου 1824

Ὁ εἰλικρινὴς φίλος σας

Λάζαρος Κουντουριώτης

Η ΠΟΙΗΣΙΣ ΤΩΝ ΣΕΡΒΩΝ

Διεξερχόμενος τὴν ἱστορίαν τῆς καθόλου λυρικῆς ποιήσεως, ὁμολογῶ ὅτι μεταξὺ τῆς ποιήσεως τῶν διαφόρων λαῶν, ἡ τῶν Σέρβων ἐπέσυρε κάπως τὴν προσοχήν μου, ἐπιθυμῶν δὲ νὰ παράσχω ἰδέαν τινὰ περὶ αὐτῆς εἰς τὸν ἐγγράμματον τῆς Ἑλλάδος κόσμον, ἄρχομαι σήμερον δημοσιεύων, ἐν ἐμμέτρῳ μεταφράσει, θέλω δὲ ἐξακολουθήσῃ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν νὰ δημοσιεύω τὰ ἐκλεκτότερα ἄσματα τοῦ σλαυϊκοῦ ἐκείνου ἔθνους, ὅπερ, ὡς ἐκ τῆς ἐπελθούσης ἐσχάτως δυναστικῆς μετατροπῆς, ἀπησχόλησε καὶ ἐξακολουθεῖ ἔτι ἀπασχολοῦν ζωηρῶς τὴν εὐρωπαϊκὴν δημοσιογραφίαν.

Ἡ ποίησις τῶν Σέρβων, πλουσία καὶ ὡραία εἰς ἐπικὰ καὶ λυρικὰ ἄσματα, ἐμπνέεται συνήθως ὑπὸ τοῦ πρὸς τὴν πατρίδα ἔρωτος, δύναμαι δὲ νὰ εἴπω, ὅτι ἡ πατριωτικὴ μοῦσα εἶναι ἡ προσφιλεστέρα καὶ ἴσως ἡ μοναδικὴ τῶν Σλαύων μοῦσα. Ἡ Σερβία — λέγει ἔγκριτος τεχνοκρίτης καὶ ἐπιφανὴς ἰταλὸς ἀσιανολόγος*, εἶνε ἡ κατ' ἐξοχὴν χώρα τοῦ ἄσματος· αὐτὴ δίδει τὸν τόνον εἰς ὅλην τὴν μουσικήν, εἰς ὅλην τὴν σλαυϊκὴν ποίησιν· τὸ μέλλον εἶνε ὑπὲρ τῶν Σέρβων· αὐτοὶ ἐνέπνευσαν τὰ ἄσματα τῶν χαϋδούκκων Βουλγάρων, τῶν κλεφτῶν τῆς Ἀλβανίας· αὐτοί οἵτινες ἀρύπνησαν τὸ ἄσμα τῶν Ῥουμούνων· αὐτοί οἱ ὁποῖοι ἐδωρήσαντο εἰς τὴν Οὐγγαρίαν τὸν μέγιστον τῶν ποιητῶν της, κέκληνται νὰ συνενώσωσι περὶ τὴν γουζλαν αὐτῶν πάντας τοὺς σλαυϊκοὺς τῆς Μεσημβρίας λαούς. Ὁ Λουβρόβνικ ὑπῆρξεν ὁ πρῶτος ποιητὴς σέρβος, ὁ Κρέβικ', ὅστις ἠξιώθη τῆς τιμῆς νὰ στεφθῇ, ἐν ἡλικίᾳ ὀκτὼ καὶ δέκα ἐτῶν, ποιητὴς ἐν Ῥώμῃ· ὁ Γόνδολας ἢ Γουνδουλίκ', μιμητὴς τοῦ Μεγάλου ἰταλοῦ ποιητοῦ Τάσσου, ἐν τῷ ποιήματι Ὀσμάν, καὶ οἱ δημοφιλέστατοι ποιηταὶ Μουνκζετίκ', ὁ ἐπικληθεὶς γιογο-σλαῦος Πετράρχης, συγγραφεὺς ἐρωτικῶν ἀσμάτων καὶ ὁ φραγκισκανὸς Κακζίκζ-Μιουκζίκζ (1690-1760), ὅστις ἀνεκάλεσεν εἰς τὴν ζωὴν τὸ πατροπαράδοτον λαϊκὸν ἄσμα ἐν τοῖς δυσὶν αὐτοῦ τόμοις δημοτικῶν ἀσμάτων. Δημοσιευόμενοι, λέγει ὁ Courrière, ἐν χρονολογικῇ τάξει, ἀποτελοῦσιν οὗτοι ποιητικὴν ἱστορίαν τῶν Σερβο-Κροατῶν, ἱστορίαν ἀρχομένην ἀπὸ τῶν μυθικῶν χρόνων. Βλέπομεν τοὺς Σέρβους μαχομένους ὑπὸ τὸν Μέγαν Ἀλέξανδρον μετὰ τῶν δρεπανῶν αὐτῶν. Μετὰ τὴν τουρκικὴν κατάκτησιν οὗτος μᾶς παριστᾷ τοὺς Οὐσκόκκους, οἵτινες ἐγκατέλιπον τὴν πατρίδα, φεύγοντας πρὸ τῶν Τούρκων καὶ ἄγοντας μεθ' ἑαυτῶν τοὺς νεαροὺς μαχητάς των, τοὺς ἀρχηγούς, τοὺς ἱερεῖς καὶ τοὺς δικαστάς των. Ὁ Κακζίκζ ψάλλει εἶτα τὰς διασημοτέρας τῆς Σερβίας οἰκογενείας, ἀλλά, ὡς ἀληθὴς φραγκισκανός, παραχωρεῖ τὰς πρώτας τιμὰς εἰς τὰς καθολικὰς οἰκογενείας. Διὰ τῆς πολιτικῆς τῆς Σερβίας ἀναστάσεως, περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ αἰῶνος, ἀνεγείρεται ὡσαύτως ἡ ἐθνικὴ πάντων τῶν σερβικῶν λαῶν γραμματολογία, ἰδίως δὲ πατριωτικῷ ζήλῳ μεγάλου τινὸς πατριώτου, τοῦ Βοὺκ Στεφάνοβικ Καρατζίκ' (1787-1864), περισυλλογέως ἀσμάτων, παροιμιῶν καὶ δημοτικῶν διηγημάτων, ὃν ἀκολουθοῦσιν οἱ ποιηταὶ Μιλουτίνοβικ', Σβέτικ', Ποπόβικ', Σούββοτικ', Μιχαϊλόβικ', Γρούϊκ', Νενάτοβικ', Κούζουνζικ', ὁ Ματθαῖος Βάν, Ἰοβάνοβικ', Κατίνσικ', καὶ πλεῖστοι ἄλλοι.

Ἐν Ζακύνθῳ, Ἰούνιος 1903.

Ἀνδρέας Μαρτζώκης.

* *
*

Η ΔΙΑΘΗΚΗ ΗΡΩΟΣ

Νειός, λεβέντης ἐπαινεμένος, παλληκάρι ζηλευτό,
Ἑτοιμάζεται νὰ φύγῃ, ν' ἀκλουθήσῃ τὸ' στρατό,
Κ' ἡ καλή του ἡ μαυρομμάτα, μὲ τὴ μέση τὴ λεπτή,
—Ποῦ τὸ κίνησες, τοῦ λέγει, μὲ χαρούμενη σπουδή;
—Τοῦ χρυσοῦ τοῦ βασιληά μου πάω νὰ σμίξω τὸ στρατό.
—Ἀλλ' ἀγάπη μου, καὶ πότε θὰ γυρίσῃς πάλι ἐδῶ;
—Σ' ἐννηὰ χρόνια θὰ γυρίσω, 'ς ἐννηὰ χρόνια, ποθητή·
Ἀλλ' ἀνίσως 'ς τοῦ πολέμου κ' ἐγὼ πέσω τὴ σφαγή,
Πόλησ' ὅλα τὰ καλά μου, ξέκαμέ τα ὅλα μὲ μιά,
Γδύσου τ' ἄχαρα τὰ ροῦχα, τῆς χηρείας τὰ σκοτεινά·
Εὕρες ἄντρα νὰ σ' ἀρέσῃ, μὰ μία χάρι σοῦ ζητῶ,
Μὴν τὸν πάρῃς ἂν δὲν εἶνε παλληκάρι ἀληθινό!
Τ' ἄλογό μου χάρισέ του, τὸ χρυσό μου τὸ σπαθί,
Ποῦ τὸ χόρτασα μὲ χίλιων ἀνδρειωμένων τὴ ζωή·
Ἀλλὰ πρόσεξε, θυμήσου, γιασεμί μου εὐωδιακό,
Μὴ τοῦ δώσῃς νὰ φιλήσῃ τὸ λευκό σου τὸ λαιμό,
Ἂν τὸ αἷμα τὸ δικό μου πρῶτα δὲν ἐκδικηθῇ,
Μόνον τότε θἆναι ἄξιος τὸ φιλί σου νὰ δεχθῇ.

(Βοὺκ Στεφάνοβικ' Καραδζίκ.)

Μέσα ς' τὸ δάσος βρίσκεται ἡ μάνα καὶ φωνάζει,
Κ' ἡ κόρη της ποῦ τὴ' γροικᾷ, ἀπὸ μακρ' ἀπαντάει:
—Τὰ ροῦχα λέω, θὰ τἄπλυνες;—Ὄχι, μητέρ' ἀκόμη,
Γιατὶ ὁ Γιάγκος τὸ νερὸ μοῦ θόλωσε 'ς τὴ σγοῦρνα·
Μάνα μου, καταράσουτον, καὶ 'πὲς ἀναθεμάτον,
—Ὁ θεὸς νὰ κάμῃ νὰ συρθῇ, παιδί μου, 'ς τὸ κριτήριο!
—Καὶ νὰ καθήσῃ γιὰ κριτὴς ἡ κόρη σου μητέρα.
—Νὰ κάμῃ ὁ θεός, παιδάκι μου, νὰ τόνε φυλακώσουν!

* A de Gouvernatis.—Storia della poesia lirica.

—Καὶ φυλακή του, μάνα μου, τὸ στῆθός μου νὰ γένῃ.
—Ὁ θέος νὰ κάμῃ, κόρη μου, νὰ τὸν ἀλυσσοδέσουν !
—Καὶ νὰ τοῦ γίνουν ἄλυσσες τὰ χέρια τὰ δικά μου·
—Νὰ κάμῃ ὁ θέος, παιδάκι μου, ψηλὰ νὰ τὸν κρεμάσουν !
—Ναί, μάνα, καὶ νὰ κρεμασθῇ ἀπάνου ἀφ' τὸ λαιμό μου,
Ἀλλ' ὄχι· λέω καλλίτερα νὰ τόνε φαρμακώσουν,
Ἀλλὰ νὰ πῇ 'ς τὰ χείλη μου, νὰ πάρῃ τὸ φαρμάκι.

Ἄγριος δὲν εἶμ' ἀγάπη μου, κάθησ' ἐδῶ σιμά μου·
Ξέρω ποῦ δίνουν τὸ φιλί, μου τῶμαθε ἡ καρδιά μου·
Φιλοῦν 'ς τὰ φρύδι' ἀνάμεσα ταὶς τρυφεραὶς χηρούλαις,
Κι' ἐπάνου ἀπὸ τὰ δυὸ βυζιὰ φιλοῦνε ταὶς παιδούλαις.

— Τ' ἐχῃ ὡραῖο ἡ κορασιά σου ; Πέμου το.
— Μαῦρα μάτια ἐχει γλυκά.
— Εἰς τὰ οὐράνια θὰ 'πετοῦσα
Ἂν μ' ἐκύτταζε μ' αὐτά.
— Τ' ἐχει ὡραῖο ἡ κορασιά σου ; Πέμου το·
— Μέλι χείλη, θεία μορφή.
— Εἰς τὰ οὐράνια θὰ 'πετοῦσα
Ἂν τοὺς ἔδινα φιλί.

Α. Μ.

(Δημοτικά) (Ἀκολουθεῖ)

Η ΠΤΩΧΕΙΑ ΤΩΝ ΛΟΓΩΝ

Τί θειότερον δύο ψυχῶν, τὰς ὁποίας δύναμις ἀνωτέρα, θέλγητρον ἀκατανόητον, προσεγγίζει, καὶ τί τερπνότερον τῆς διὰ λόγων ἐκφράσεως αὐτῶν πρὸς ἀλλήλας.

Ἵνα ἐκφράσῃ ὅμως καρδία παλλομένη τὸ αἴσθημά της πλεῖσται ὡραῖαι καὶ γλυκεῖαι προσηγορίαι ὑπάρχουσι καί, ἡ μία καλλιτέρα τῆς ἄλλης, ἀνέρχονται μέχρι τῶν χειλέων μας. Ἀλλ' οὐδεμία αὐτῶν φαίνεται ἀρκοῦσα καὶ ἀνάλογος ἵνα ἐκπληρώσῃ τὴν ὑψίστην ἔφεσιν ἡμῶν.

Τὸ νὰ εἴπωμεν πρὸς τὸ ἀγαπώμενον ὄν: **σὲ ἀγαπῶ, αἰθερία ὕπαρξις**, εἶναι ἐλάχιστον· εἶναι ὅ,τι καὶ θαυμάζομεν ἁπλῶς· δὲν εἶναι οὐδὲ ἁπλῆ σκιὰ τῶν ὅσων ἠθέλομεν νὰ εἴπωμεν.

Τὸ νὰ μὴ δυνάμεθα νὰ νοήσωμεν τί ἕτερον ἐκτὸς τοῦ ἀγαπωμένου προσώπου, καλλιτεχνικώτερον, θειότερον, μείζονος λατρείας ἄξιον· τὸ νὰ θεωρῶμεν τὸν κόσμον μηδὲν ἄνευ αὐτοῦ· τὸ νὰ ἀγνοῶμεν διατί πιστεύομεν ὅτι ἐπλάσθη δι' ἡμᾶς. . . . τί ἄλλο εἶναι ταῦτα ἢ ἡ διαμαρτυρία τῆς ψυχῆς ἡμῶν διὰ τὴν ἀτέλειαν τῆς ἐκφράσεως, ὅπως διερμηνεύσῃ σαφῶς τὸ διανόημά μας ἢ τὸ πάθος μας ; Ποσάκις δὲν μᾶς ἐστενοχώρησε, δὲν μᾶς ἐβύθισεν εἰς ἀνεκλάλητον μελαγχολίαν ἡ πτωχεία αὕτη τῶν λόγων μας ; Ἄραγε, τόσον ἐγωϊσμὸν ἔχει ἡ ψυχὴ εἰς τὰ ἀληθῆ συναισθήματά της; ἢ ἐπλάσθη ἵνα αἰσθάνεται μόνον, νὰ σιγᾷ δὲ ὅταν πάσχῃ ἢ ὅταν ἀγάλλεται, διότι πᾶς λόγος εἶναι ἀνίκανος ἵνα ἑρμηνεύσῃ πιστῶς τί ἐνδομύχως ὑφίσταται ;

* *
*

Πᾶσα ἐνδόμυχος αἴσθησις ἐκδηλοῦται δι' ἀναλόγου συγκινήσεως ἐν ἡμῖν, ἡ δὲ συγκίνησις αὕτη εἶναι ἡ φωνὴ τῆς ψυχῆς ἡμῶν, ἧς τὴν ἠχῶ μόνον ἀκούομεν ἐν τῇ καρδίᾳ, ἵνα μᾶς κάμῃ γνωστὴν τὴν χαρὰν ἢ τὴν θλίψιν, τὸν φόβον ἢ τὴν ἡδονήν, καὶ ἐν γένει τὰ προσβάλλοντα αὐτὴν συναισθήματα. Ἀλλὰ ποῖαι εἶναι αἱ λέξεις τῆς ἠχοῦς αὐτῆς ; Ποία λέξις π.χ. θὰ ἦτο ἀνάλογος ἵνα ἐκφράσῃ τὴν βασανίζουσαν ἡμᾶς βαθεῖαν μελαγχολίαν ;

Ἡ μελαγχολία εἶναι τὸ προϊὸν ἀκατανοήτου θλίψεως, ἕνεκα τῆς ὁποίας ἡ ψυχὴ συννεφοῦται, διότι διαβλέπει τὴν ἄπειρον εὐρύτητα ἀγνώστων κόσμων πλήρη ζοφερῶν θελγήτρων, μυστηριωδῶν γοητειῶν, τὰς ὁποίας ἀδυνατεῖ νὰ ἀπολαύσῃ.

Τὸ νέφος τὸ καλύπτον καὶ βαρύνον τὴν ψυχὴν ἐμποδίζει αὐτὴν νὰ ἴδῃ τὸν ὄπισθεν κρυπτόμενον φωσφορίζον ἀστέρα, ὅστις θὰ φωτίσῃ τὴν εὐδαιμονίαν της. Ἡ μελαγχολία εἰς τὸν ἔρωτα εἶναι ἡ σκέψις τῆς ψυχῆς, ἀναζητούσης θείας ἡδονὰς μὴ ἀπαντώσας ἐπὶ τῆς γῆς, μὴ ἀντιλαμβανομένης δὲ ἄλλο εἰμὴ τὴν ἀόριστον γοητείαν των. Ἀλλὰ ποία λέξις εἶναι ἁρμόζουσα, ἵνα παραστήσῃ τὴν γοητείαν ταύτην ἢ τὴν ἐκ ταύτης ἐντύπωσιν ;

* *
*

Ἂν ὅμως δὲν ὑπάρχωσι λέξεις ἱκαναὶ δι' ὅλας τὰς χρείας ἡμῶν καὶ τὰς αἰσθήσεις, ἡ φύσις μᾶς ἐπροίκισε δι' ἄλλων τινῶν ζωηροτέρων σημείων ἀπὸ τὸν λόγον, διὰ τῶν ἀφώνων δὲ αὐτῶν ἐκφράσεων δυνάμεθα νὰ καταστήσωμεν γνωστὰς ὅλας τὰς καταστάσεις τῆς ψυχῆς μας πρὸς τοὺς ἄλλους.

Ἡ παραγομένη π. χ. φρικίασις ἐκ τῆς συσφίγξεως τῶν χειρῶν ἢ ἐκ τῆς ἐπιψαύσεως τῶν ἐπιδερμίδων τῶν προσώπων δύο ἐρωτευμένων ὄντων δὲν εἶναι μία πληροφορία ἄνευ λέξεων τῆς ὑπερτάτης ἡδονῆς, ἣν αἰσθάνονται, πληροφορία, τὴν ὁποίαν δίδει ὁ εἷς πρὸς τὸν ἕτερον ;

Τὸ πρόσωπον κυρίως εἶναι ὁ πίναξ, ἔνθα ζωγραφίζονται ἀκριβέστερον καὶ πιστότερον τῶν λόγων, αἱ διάφοραι ἐκφράσεις τῆς ψυχῆς. Ἡ ὠχρότης π. χ. ἡ διαχυνομένη ἐπ' αὐτοῦ δὲν λέγει ὅτι ἡ ψυχὴ εὑρίσκεται ἐν ταραχῇ ; Τὸ ἐρυθρὸν χρῶμα, τὸ διαγραφόμενον ἐπὶ τῶν παρειῶν, δὲν ὁμολογεῖ τὴν ῥοδίζουσαν ἀνατολὴν τῆς αἰδοῦς, ἀντανακλωμένην ἀπὸ τὰ βάθη τοῦ ὁρίζοντος τῆς ψυχῆς ; Ἡ σκυθρωπότης δὲν εἶναι τὸ νέφος τὸ ἀποσπώμενον ἐκ τοῦ συννεφώδους οὐρανοῦ τῆς ψυχῆς, ἵνα ἐπικαθήσῃ ἐπὶ τοῦ προσώπου, ἀγγέλλον τὴν στενοχωρίαν της, τὴν λύπην της, τὴν μελαγχολίαν της, ἢ τὸν ῥεμβασμόν της ;

Οἱ ὀφθαλμοὶ δὲν εἶναι πιστότεροι τῶν λόγων διερμηνεῖς τῶν συναισθημάτων μας ; πόσα δὲν λέγομεν δι' αὐτῶν ;

Τὸ ὄμμα εἶναι ὁ φανὸς διὰ τοῦ ὁποίου ἀποκαλύπτομεν πλησιέστερον τὴν ψυχὴν τῶν ἄλλων. Διὰ τοῦ βλέμματος ἀναλάμπει ὁ σπινθὴρ

τῆς ἐρωτικῆς διαχύσεως τῆς ψυχῆς καὶ δι' αὐτοῦ ἐκπέμπεται ἡ ἀκτὶς τῶν συγκεντρωθεισῶν σκέψεων καὶ ἐντυπώσεων αὐτῆς. Δι' αὐτοῦ ἐκφράζει τὸ παράπονόν της, δι' αὐτοῦ εἰρωνεύεται, ἐπιπλήττει καὶ διατάττει· δι' αὐτοῦ ἐκτοξεύει τὰς ἀστραπὰς τῆς ὀργῆς της.

Ἐν τῷ βλέμματι ἐκπνέει καὶ σβέννυται τὸ φῶς τῆς γαλήνης τῆς ψυχῆς καὶ δι' αὐτοῦ ἐκφεύγει ἡ παγερὰ πνοὴ τοῦ ἄλγους της.

* *
*

Τὸ φίλημα εἶναι τὸ πνευματικώτερον, τὸ εἰδανικώτερον καὶ τὸ ἡδονικώτερον ἅμα σύμβολον τῆς ἐκφράσεως τῆς στοργῆς καὶ τοῦ ἔρωτος. Εἶναι ἀπαγγελία ἀθανάτου ποιήσεως, ἥτις συντίθεται ἐκ θείας ἐμπνεύσεως τῶν ἀγνοτέρων αἰσθημάτων δύο ψυχῶν. Τὰ ἡνωμένα χείλη ὁμοιάζουσιν ἡφαίστειον. Τὸ φίλημα εἶναι ἡ ἔκρηξις καὶ λάβα ὁ διὰ τῶν χειλέων ἐξερχόμενος στεναγμός. Ποία ἄλλη ὑψηλοτέρα καὶ τελειοτέρα ἔκφρασις τῆς στοργῆς καὶ ποία πιστοτέρα ἐκδήλωσις τῆς ἑνώσεως δύο ἀγαπωμένων ψυχῶν ἢ τὸ πλατάγισμα τὸ ὁποῖον ἀφείνει ὁ ἀσπασμός ; Μήπως αὐτὸς ὁ στεναγμὸς δὲν εἶναι μία μεγάλη καὶ ἀόριστος λέξις ἄνευ συλλαβῶν ;

* *
*

Τὸ δάκρυον εἶναι ἡ ῥευστοποίησις, οὕτως εἰπεῖν, τῆς ἐξατμίσεως τοῦ ἄλγους καὶ τῆς θλίψεως, γινομένη διὰ τοῦ εὐγενεστέρου ὀργάνου τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος, τοῦ ὀφθαλμοῦ.

Τὰ δάκρυα εἶναι ψεκάδες βροχῆς μετὰ τὴν τρικυμίαν καὶ πλήμμυραν τῆς ἀλγούσης ψυχῆς.

Τὸ μειδίαμα ἀφ' ἑτέρου εἶναι ἡ ἀντανακλωμένη αἴγλη ἐκ τῆς λαμπηδόνος τῆς χαρᾶς, τῆς εὐφροσύνης, τῆς ἱκανοποιήσεως τῆς ψυχῆς.

Εἰς σπανίας ὅμως περιστάσεις καὶ τὰ δάκρυα προέρχονται ἐξ ὑπερβολικῆς χαρᾶς καὶ τὸ μειδίαμα εἶναι ἡ ἀμφίρροπος ἀνταύγεια τοῦ σβεννυμένου λυκόφωτος τῆς δυούσης εὐφροσύνης, διότι γίνεται ἡ προσωπὶς τῆς χαρᾶς πρὸς ἀπόκρυψιν τῆς λύπης μας.

Πόσοι καλύπτουσι στωϊκῶς τὴν λύπην, ἥτις κατατήκει τὴν καρδίαν των, δι' ἑνὸς ἀχρόου μειδιάματος καὶ πόσοι ἄλλοι διὰ μειδιάματος ὑποκρίνονται χαράν, ἵνα κρύψωσι τὰς λυπηρὰς σκέψεις των, ἐνῷ ἡ κατήφεια ἥρμοζε κάλλιον εἰς τὸ πρόσωπόν των; Τὰ δάκρυα καὶ τὸ μειδίαμα δὲν εἶναι ἐκφράσεις ἄνευ λέξεων ;

* *
*

Ἐνῷ δὲ ποικίλα σημεῖα ἀναπληροῦσι τὴν πτωχείαν τῶν λόγων πρὸς ἔκφρασιν τῶν παθῶν μας, τῶν αἰσθημάτων μας καὶ τῶν διανοημάτων μας, ὑπάρχουσιν ὅμως καὶ καταστάσεις τῆς ψυχῆς τόσον ζωηραί, ὥστε οὐδεμία ἐξωτερικὴ ἐκδήλωσις εἶναι ἱκανὴ νὰ τὰς καταστήσῃ ἀντιληπτάς. Οἱ ἔχοντες τοιαῦτα ζωηρότατα αἰσθήματα ἐκφράζουσι ἀτάκτως τὴν τρικυμίαν τῆς πασχούσης καρδίας των, ἥτις ζητεῖ διέξοδον, ἀλλ' οὐδαμοῦ τὴν εὑρίσκει.

Αἱ μεγάλαι θλίψεις μένουσι σιωπηλαί.

Τάκης Μπέτσος

ΑΠΟ ΤΗΣ ΟΥΡΑΝΙΕΣ ΜΕΛΩΔΙΕΣ

ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ

Πολλὲς φορὲς ποῦ ἡ σκέψι μου πετάει
μές' τοῦ οὐρανοῦ τὴ γαλαζένια πλάσι
καὶ μὲς τὰ βάθη τ' ἄπειρα ζητάει
κἄτι ποῦ ὁ πλάνος κόσμος ἔχει χάσει,

Ὅταν γλυκὰ πλανιέται ὁ λογισμός μου
ἐκεῖ ψηλὰ 'στὴν ἄπειρη γαλήνη
ζητῶντας τὸ κρυφὸ τ' οὐράνιου κόσμου,
ποῦ τ' ἄπειρο στὰ σπλάχνα μέσα κλείνει,

Ἐσὲ ἀντικρύζω, ὁλόχαρη παρθένα,
Βασίλισσα σὲ διαμαντένιο θρόνο
ξανοίγω τὸ παράδεισο σὲ σένα
κ' εὐθὺς ξεχνῶ κάθε μου μαῦρο πόνο.

Μ' ἄλλες φορὲς ποῦ τρέχ' ἡ φαντασιά μου
στοῦ δαίμονα τὸ τρίσβαθο σκοτάδι,
ξάφνου θωρῶ ἕνα φάντασμα 'μπροστά μου
ὅπου εἶσαι σύ ! Βασίλισσα στὸν Ἅδη.

Νῖκος Θ. Γούζαρης.

ΧΡΙΣΤΙΝΑ Π. ΡΟΥΣΟΥ

Εὐτυχεῖς λογιζόμεθα παρουσιάζοντες εἰς τὰς φιλομούσους συνδρομητρίας καὶ τοὺς μουσοτραφεῖς συνδρομητὰς καὶ ἀναγνώστας τῆς ἀγαπητῆς «Ἴριδος» μίαν ἀπὸ τὰς συμπαθεστέρας φυσιογνωμίας τοῦ Ἑλληνικοῦ Θεάτρου, πρόσωπον, ὅπερ μέλλει νὰ καθέξῃ μίαν ἀπὸ τὰς πρώτας θέσεις ἢ μᾶλλον τὰ σκῆπτρα ἐν τῇ Ἑλληνικῇ Σκηνῇ.

Ἡ Δὶς Χριστίνα Ρούσου, ἡ μικρὰ τὴν ἡλικίαν πλὴν μεγάλη καὶ ὑπέροχος ἐν τῇ τέχνῃ, ἡ νῦν μὲν καλλίστη ἠθοποιός, ἡ ἔξοχος δ' ἐν τῷ μέλλοντι Καλλιτέχνις, τὸ πρῶτον ἐμφανισθεῖσα κατὰ τὸ ἔτος 1898 ἀπὸ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει θεάτρου, κατέδειξεν, εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς, ἂν καὶ ὑπεδύθη μικροὺς ρόλους, τὸ καλλιτεχνικὸν αὐτῆς τάλαντον.

Ἔκτοτε ἀδιακόπως μελετῶσα καὶ ἀφοσιωθεῖσα εἰς τὸν βωμὸν τῆς Τέχνης ἠδυνήθη ἐν βραχυτάτῳ σχετικῶς διαστήματι νὰ καθέξῃ καλλίστην ἐν τῇ Ἑλλην. Σκηνῇ θέσιν.

Νῦν, ἀποτελοῦσα μέλος τοῦ ἐν τῷ θεάτρῳ Ἀθηναίῳ ἐργαζομένου θιάσου, ἀντικατέστησε τὴν ἀσθενήσασαν πρωταγωνίστριαν κ. Σμαράγδαν Ἡσαΐου, πρωταγωνιστήσασα εἰς διάφορα ἔργα.

Τὴν Μικρούλαν εἰς τὸ ὁμώνυμον δρᾶμα τοῦ κ. Δεληκατερίνη ὑπεδύθη μετὰ περισσῆς χάριτος, τέχνης καὶ ἀφελείας, σημειώσασα ἐξαιρετικὴν ἐπιτυχίαν.

Εἰς τὸν «Ἀγαπητικὸν τῆς Βοσκοπούλας» καὶ τὴν

ΧΡΙΣΤΙΝΑ Π. ΡΟΥΣΟΥ

Ἡ ἐν τῷ θεάτρῳ «Ἀθηναίῳ» καλλιτέχνις ἠθοποιός.

«Γκόλφω» ἀφ' ἑνὸς ὡς Κρυστάλλω, ἀφ' ἑτέρου ὡς Γκόλφω κατενεθουσίασε τὸ ὑπερπληροῦν τὸ θέατρον «Ἀθήναιον» κοινὸν τοσοῦτον, ὥστε τοῦτο τετράκις κατ' ἐπανάληψιν ἐκάλεσεν αὐτὴν ἐπὶ τῆς Σκηνῆς.

Κόρη τῶν καλλιτεχνῶν Παντελῆ καὶ Ἐλπινίκης Ρούσου, αὐταδέλφη δὲ τῆς ἐξόχου, πλὴν δυστυχοῦς καλλιτέχνιδος Εὐαγ. Νίκα, τῆς ὁποίας τὴν πρόωρον ἀπώλειαν ἐθρήνησε καὶ θρηνεῖ πικρῶς ἡ ἀπορφανωθεῖσα Ἑλληνικὴ Σκηνή, ἐνεποτίσθη μὲν καὶ ἐγαλουχήθη ὑπὸ τῆς τέχνης τῶν γονέων, ἐνεστερνίσθη δὲ τὴν ἰδιοφυΐαν καὶ τὸ ὑπέροχον καλλιτεχνικὸν τάλαντον τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς.

Τοιαύτη ἐν ὀλίγοις ἡ Δὶς Χριστίνα Ρούσου, ἣν ἔχει τὸ εὐτύχημα νὰ συγκαταλέγῃ μεταξὺ τῶν ἐκλεκτῶν αὐτῆς μελῶν ἡ Ἑλληνικὴ Σκηνή, ἰδίως δὲ ὁ θίασος τοῦ θεάτρου «Ἀθήναιον», ὁ μετὰ τόσου ζήλου καὶ φιλοτιμίας ἐργαζόμενος, ὁ καταστήσας τὸ πρὶν νεκρὸν τοῦτο θέατρον κέντρον εὐθυμίας, διασκεδάσεως καὶ διδαχῆς.

Χάρης Χαρμόσυνος

ΤΟ ΕΑΡ

Μεγάλην αἰσθανόμεθα χαρὰν ὅτι φιλοξενοῦμεν σήμερον ὑπὸ τὴν ἀμφιλαφῆ φιλοξενίαν τῆς «Ἀττικῆς Ἴριδος» τὸ «Ἔαρ», λυρικὸν ποίημα τοῦ φίλου διακεκριμένου καὶ παλαιμάχου λογίου κ. **Κωνσταντίνου Ἀσλανίδου,** τὸ ὁποῖον μετὰ δυσκολίας ἀπεσπάσαμεν ἀπ' αὐτοῦ, διότι, ὡς ἐδήλωσεν ἡμῖν, σκοπεῖ νὰ δημοσιεύσῃ ἐντὸς ὀλίγου ἐν συνόλῳ τὰ ἔργα του. Ὁ κ. Κωνστ. Ἀσλανίδης εἶναι γνωστότατος εἰς τὸν φιλολογικὸν κόσμον, ἰδίᾳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἐκ τῶν πολλῶν καὶ ποικίλων δημοσιεύσεων αὐτοῦ εἰς ἐφημερίδας καὶ περιοδικά, δημοσιεύσεων, αἵτινες διεκρίθησαν πάντοτε διὰ τὸ γλαφυρὸν τῆς ἐκφράσεως καὶ τὸ ὑψιπετὲς τῆς φαντασίας. Οἱ λαξευτοὶ στίχοι, οὓς δημοσιεύομεν σήμερον, πρόκεινται ἀψευδὲς μαρτύριον τῆς σοβαρᾶς καὶ χαριεστάτης ἅμα Μούσης, ἥτις ἐμπνέει τὸν ἀπὸ Βοσπόρου καλλικέλλαδον ποιητήν, τῆς εὐρείας αὐτοῦ παιδεύσεως, ὡς καὶ τῆς βαθυτάτης παρατηρητικότητος τῆς φύσεως. Ἐλπίζομεν ὅτι ὁ κ. Ἀσλανίδης, ὑπείκων εἰς τὴν παράκλησιν ἡμῶν, θέλει ἐξακολουθήσει παρέχων εἰς τὴν «Ἀττικὴν Ἶριδα» καὶ ἄλλα προϊόντα τοῦ καλλιτεχνικοῦ αὐτοῦ καλάμου.

Φαιδρὰν ἐγείρει ἑορτὴν ἡ φύσις ἐν τῇ κτίσει·
Ἀγροί, λειμῶνες, ὄρη, ἄλση, καὶ κρημνοὶ
Τὸ θάλος τῶν διαλαλοῦσιν ἐν ἀθροίσει . . .
Σκιρτᾷ τὸ ἔδαφος, ἐν θείᾳ χαρμονῇ,
Ἡ γῆ μιλτοῦται ὑπὸ χλόης, ἐν ἀνθήσει.
Νῦν, κατ' ἐγρήγορον ῥοήν, ὑπὸ τὸ χῶμα,
Κυκλοφορεῖ ῥευστὸν ἀόρατον εἰς τ' ὄμμα,
Ἐνδυναμοῦν πᾶσαν ψυήν
Κομίζον πανταχοῦ ζωὴν
Εἰς τοῦ φλοιοῦ τὸ στρῶμα.

Πᾶν **σπέρμα** κρύφιον ἐπὶ τῆς ἐποχῆς του,
Ἐν δένδρῳ ἢ φυτῷ, ἐκσείεται σφοδρῶς,
Βιαίως κροῦον εἰς τὴν θύραν τῆς εἱρκτῆς του,
Πᾶν δ' ἐμποδὼν ἐκτρέπον, τοῦτο, σθεναρῶς
Ἐντὸς τῆς σκοτεινῆς ἐκεῖ διαμονῆς του . . .
Εὐθυτενές, τρυπᾷ τὸ σπάργανόν του χαῖρον,
Καὶ πράσινον ἐξέρχεται αὐτοῦ, ἀσπαῖρον,
Ὡραῖον φύτρον θαλερόν,
Εἰς φῶς ἡλίου λαμπερὸν
Τὰ σύμπαντα μαρμαῖρον.

Τὰ **δάση** πέριξ θάλλουσιν, ἡδύν, ἐκθύμως,
Ἀδελφικὸν ἀλλήλοις δίδοντ' ἀσπασμόν·
Τὰ **βρύα** πρασιὰς ἐκτείνουσιν ὡρίμως,
Ἡ **πόα** τάπητας ἁπλοῖ, πρὸς γλυκασμὸν
Τῶν ἐραστῶν αὐτῆς· καὶ δή, ἑορτασίμως.
Πολύχρους εὐανθὴς μανδύας περιβάλλει
Τὴν κτίσιν, ἥτις ἐν χαρᾷ ὑμνοῦσα ψάλλει
Τὸ ἔαρ, ὅπερ ἐν τῇ γῇ
Ζείδωρος ἔρχεται πηγή,
Μεστὴ στοργῆς ἀγκάλη.

Εἰς πεδιάδας καὶ εἰς τῶν βουνῶν τὰς ῥάχεις,
Εἰς κήπους καὶ καλύβης πάσης τὴν αὐλήν.
Ἐντὸς ὁλκῶν, αἳ προμηνύουσι τοὺς **στάχυς**
Καὶ εἰς τῶν βάλτων τὴν πρασίνην ἔτ' ἰλύν,
Ἁμιλλα θάλους ἄρχει μετὰ διαμάχης
Πρὸς εὐλαμπῆ διάκοσμον ἐγειρομένη,
Καὶ δὴ πανήγυριν τῆς φύσεως ἐν γένει,
Ἢ ἐν φαιδρᾷ καὶ διαυγεῖ
Ἀνοίξεως μαρμαρυγῇ,
Χαίρει ἀγαλλομένη.

×

Ἡ Ἄνοιξις ! πᾶν **ᾠὸν** εἰς τὴν ἔλευσίν της,
Λαμβάνει μέρος ἐν στολῇ ἐρωτικῇ . . .
Γελᾷ ἡ **μύρτος** ὑπὸ τὴν περιβολὴν της·
Ὀρθή, ὡς ῥάβδος, νῦν, ἀρχιερατική,
Ἡ **πτέρη**, κλίνει τὴν πλατεῖαν κορυφήν της,
Σκιῶσα ὑπερήφανος, ἐν δρόσῳ πάσῃ,
Τὸ **βλῆτον** καὶ τὸν **κόρχορον**, ἐφ' ὧν ἀνάσσει·
Στένουσα δὲ περιχαρὴς
Πέραν ὑψίκομος ἡ **δρῦς**
Κλάδους εὐθεῖς προτάσσει.

Ἡ **Κληματῖτις** περὶ ἑαυτὴν ἁπλοῦται . . .
Καὶ μυροβόλος, **ἰασίνη** ἡ λευκή,
Ὡς χρυσαλλίδων σμῆνος νέον, ὃ πτεροῦται,
Εἰς τὸν κορμὸν φαιδρᾶς **ἰτέας** πανοικεί,
Ἁβρῶς ἐπαναῤριχομένη, ἀνυψοῦται·
Χλόης ὁρᾶται οὐ μακρὰν ἐκεῖ ὀθόνη,
Καὶ ἀντικρύ που φυομένη **ἀνεμώνη**
Εὐθάλειαν ἐκμελῳδεῖ·
Ἡ δὲ **μυοσωτὶς** ἡδὺ
Κράζει «μή με **λησμόνει**».

Εὐώδεις τὸ **τριφύλλιον** κιτρίνους κλῶνας
Ἐνοῖ μετὰ τῶν θάμνων, ὅπου ἡ φαιὰ
Κοσμεῖται **βάτος** νῦν διὰ τοὺς ἀῤῥαβῶνας
Τῶν **ῥόδων** ἔμπλεως δὲ **κάλλους**, κραταιά,
Πρὸς τοῦτο, ἡ **ροδῆ** καλεῖ τὰς **ἀηδόνας** . . .
Καὶ παρ' αὐτῇ, λευκὴν τὴν ὄψιν του προτεῖνον,
Μάγον προσέρχεται παράνυμφον τὸ **κρῖνον.**
Ἡ **λειμογέα** δ' ἐν τρυφῇ
Ἄνθη προσβάλλει τιμαλφῆ
Πρὸς τερπωλὴν **ἐκείνων** . . .

Εἰς τὰ χειλώματα φρεάτων τοῦ ἀγρότου . . .
Ἐπὶ στεγῶν, ἃς πρὶν ἐξέπλυνε βροχή,
Εἰς τὰς ὁδούς, εἰς τὰς ῥωγμὰς τοῦ λιθοστρώτου
Ἐν πάσῃ τῶν κεράμων καὶ πετρῶν πτυχῇ·
Ἐπὶ φρυκάλων καὶ πρὸ βήματος τοῦ πρώτου
Εἰς πάντα τόπον, ἐν γωνίᾳ σχεδὸν πάσῃ,
Σῴριγους, γενέσεως, ψυῆς, νῦν, μί' ἀνάσσει
Δύναμις θεία πρὸς κοινὴν
Εὐμάρειαν ἐαρινὴν
Ἐν τῇ εὐρείᾳ Πλάσει

×

Αἱ **ἀνθεμίδες** μετ' ἀπείρων κωδωνίσκων
Τὴν ἄνοιξιν διακηρύττουσι φαιδρῶς
Καὶ ἔνδον χαραδρῶν, ἐπὶ μικρῶν τοπίσκων,
Τὸ **χαμαικέρασον** ῥρυάσσει ζωηρῶς,
Τὸ χρῶμά του ἐν τῇ αὐξήσει ἀνευρίσκον·
Παρὰ τοὺς στάχυς πορφυροῖ ὁμολογοῦσιν
Οἱ **μύκωνες** τὴν ἑορτήν, ἣν ἐξυμνοῦσιν
Ἰάκυνθοι περιπαθεῖς·
Πέραν δ' εἰς κήπους εὐανθεῖς
οἱ **νάρκισσοι** ἀνθοῦσιν.

Ἐν μέσῳ κλάδων, δείκνυσιν ἡ **ἀτραγένη,**
Ὡσεὶ βολβοὺς ὀμμάτων, ἄνθη κυανᾶ
Καὶ ἡ **ἀμάραντος** ρεμβάζει θεωμένη
Ἀνθύλλια χαμαὶ πολύχροα, τερπνά,
Ἀπὸ τοῦ φράκτου χαριέντως κρεμαμένη·
Ἐνῷ τὸ **λείριον,** γαῦρον αὐχένα αἴρον,
Τὸ **ἔαρ** προσφωνεῖ, χαρὰν ἐκφέρον.
Ἐπικροτεῖ δ' ἐν τερπωλῇ
Τὴν χαρμονὴν ἡ **μυγδαλῆ,**
Ἀνθοῦσα ἐκ προτέρων . . .

Μαγείας τὰ **χρυσάνθεμα** πεπληρωμένα
Ἀκτινοβόλως λάμπουσι δίκην πυρσῶν,
Τοὺς κώνους των ἀνοίγουσιν ἤδ' ἡνωμένα
Συμπλέγδην τὰ τερπνὰ **ἐσπέρια**, εἰς ὧν
Χρυσαῖ κοιμῶνται **μηλολάνθαι** τὸν πυθμένα,
Ναρκούμεναι ἐκ τῆς ὀσμῆς **δενδρολιβάνου·**
Παρὰ πηγὴν δ' ἐπὶ τῶν στέρνων τῆς **πλατάνου**
Ὁ θάλλων ἕρπης κολοσσὸς
Περιτηλύσσεται **κισσός,**
Ὡσεὶ ἐπὶ ἑδράνου.

Ἐπὶ εὐῤῥάτων βράχων ὄψεως ἀγρίας,
Εἰς χωματώσεις κηπουρῶν ἐκεῖ ξηράς,
Κύκλῳ πηγῶν καὶ εἰς τὰς μάγους παραλίας
Καὶ πανταχοῦ, ὅπου ψυή, μετὰ χαρᾶς,
Ἐπὶ παρόδων ὀρεινῶν καὶ εἰς τὰς ἀκρωρείας,
Μία ἠχεῖ φωνὴ ἐκ τέρψεως ἀρρήτου,
Φωνὴ ἀνοίξεως, ὡραίας, μυροβλήτου.
Ἥτις εὐφραίνει τὴν ψυχήν,
Αἴρουσα πᾶσαν στοναχήν,
Πρὸ κάλλους ἀπολύτου.

×

Τὸ **σπάρτον**, κίτρινον, ὀρθοῦν τὸ κάλυμμά του,
Εἰς τὴν κοινὴν παρίσταται νῦν ἑορτὴν
Κλίνων δ' ὁ **ἐλελίφασκος** τὸ φύλλωμά του.
Πρὸς τὸ **χαμαίμηλον** δηλοῖ τὴν τελετήν,
Εὐωδιῶν εἰς τάλλα βόταν' ἀδελφά του·
Βότρυς λευκοὺς ἡ φίλη τρέφουσ' **ἀκακία**
Πρὸς τὴν **ῥοιὰν** ἀνθαμιλλᾶται, ἣ γλυκεῖα
Θάλλει βιοῦσα πορφυρᾶ,
Καὶ ἡ **ἐλάτη** ἀνθηρὰ
Θροεῖ ἐν ἁρμονίᾳ.

Πέριξ τῶν τάφρων ἐρωτότροπον βλαστάνει
Ὡραῖον τὸ **λευκάνθεμον,** ἐξ οὗ, ἰδοὺ . . .
Λευκὰ τὰ πέταλ' ἀποσπῶν ἐν τῇ στεφάνῃ
Δι' εὐτραπέλου προσῳδίας, **ναὶ** καὶ **οὔ**,
Ἂν ἀγαπᾶται παίζων ὁ θνητὸς μανθάνει·
Ἐκεῖ εἰς λόχμας εὔοσμος, ἁβρά, θυμήρης
Ἐκλάμπει μάγος, περιζήτητος, ἡ **ἶρις,**
Καὶ ἄνω ταύτης εὐκλεὴς
Δάφνη ἀνθεῖ ἀειθαλής,
Παρθένος κάλλους πλήρης.

Λιτὸν τὸ **ἴον**, ἐπανθοῦν εἰς τ' ἄσυλά του,
Μόνον αὐτὸ στερεῖται πέπλου ἑορτῆς·
Προκύπτον ὅμως ἀπὸ τὰ κρησφύγετά του,
Πλῆρες εὐλάλου εὐῳδίας ἐκλεκτῆς
«Π α ρ ὸ ν ε ἰ μ ί», τὸ μάγον χέον ἄρωμά του,
Φωνεῖ πρὸς τὰ ὑψαύχεν' ἄλλα κύκλῳ ἄνθη,
Ἃ χαιρετίζει δαψιλῶς ἡ **λευκακάνθη,**
Ὡς τὴν χιόν' αὐτὴ πολλὰς
Κάλυκας φέρουσ' ἁπαλάς,
Ἃς ποτ' οὐδεὶς ὠσφράνθη.

Τὸ πᾶν ἀνθεῖ καὶ ψύεται καὶ πρασινίζει
Ὀργᾷ τὸ πᾶν ἐκ φύσεως δημιουργοῦ·
Λάμπει τὸ πᾶν ἀπανταχοῦ καὶ σελαγίζει...
Ἀρκεῖ ἁπλοῦν ἓν φύσημα τοῦ Πλαστουργοῦ,
Ἵνα πληρῷ χαρᾶς τὴν γῆν, ἥνπερ στολίζει
Ἐν μεγαλοπρεπεῖ περιβολῇ, ἀκμαίᾳ,
Ἡ ἀνθοκόμος ἄνοιξίς του, ἡ ὡραία,
Πρὸς ἣν θυμίαμα κοινῆς
Κομίζει θείας χαρμονῆς
Ἡ Κτίσις ἐνιαία.

×

. . . Ἐκ παρομοίας τέρψεως κατειλημμένος
Τῆς φύσεως ἐν γένει καὶ ὁ ποιητὴς
«**Χαῖρε ὦ ἔαρ**» προσφωνεῖ· ἀντλῶν δὲ σθένος
Ἀπὸ τῆς μυροφόρου ταύτης ἑορτῆς,
Ἐμπνέεται καί, λίαν συγκεκινημένος,
Ἐν ψυχικῇ αὐτοῦ χαρᾷ καὶ κατανύξει,
Ὀλίγους στίχους γράφει ἔνθους, ἐν ἐκπλήξει...
Ἐνδόμυχόν του ἐκπληρῶν
Εὐγνωμοσύνης ἱερὸν
Καθῆκον, τῇ **Ἀνοίξῃ**.

Κωνστ. Ἀσλανίδης

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ

Ἐν τῇ στάσει, σκοπεύσεως πιστολίου ἀκριβείας Μάνλιχερ.

Ὁ κύριος Ἰωάννης Καραγιαννόπουλος, οὗ τὴν εἰκόνα παραθέτομεν ἀνωτέρω, εἶναι ὁ συγγραφεὺς τοῦ ἄρτι ἐκδοθέντος συγγραμματίου «*Ὁ ἐλεύθερος σκοπευτής*», ἤτοι «πρακτικὸς ὁδηγὸς πρὸς χρῆσιν τῶν ὅπλων ὅλων τῶν συστημάτων καὶ ταχεῖαν ἐκμάθησιν τῆς σκοπευτικῆς» καὶ τὸ ὁποῖον, χρησιμότατον ὂν εἰς πάντας τοὺς Ἕλληνας ἀνεξαιρέτως καὶ ἰδίᾳ εἰς τὸν στρατόν, ἔκαμε μεγάλην ἐντύπωσιν εἰς τοὺς κύκλους τῶν φιλόπλων καὶ τῶν ἐρασιτεχνῶν ἐν τῇ σκοπευτικῇ. Ἀπὸ τοῦ ἑπομένου φύλλου ἀρχόμεθα δημοσιεύοντες διάφορα ἄρθρα περὶ σκοπευτικῆς τοῦ κ. Ἰω. Καραγιαννοπούλου, οὗ τὴν συνεργασίαν ἐζητήσαμεν διὰ θέματα τοσοῦτον ἀναγκαῖα καὶ χρήσιμα εἰς τοὺς ἡμετέρους ἀναγνώστας. Ὁ κ. Καραγιαννόπουλος, ἐκ τῶν ἐνθουσιωδεστέρων τῆς σκοπευτικῆς ἀποστόλων καὶ τῆς ἐν γένει εἰς τὰ ὅπλα ἀσκήσεως τοῦ Ἕλληνος, ἀπὸ παιδικῆς ἡλικίας περὶ τὴν χρῆσιν τῶν ὅπλων καταγινόμενος καὶ μελετῶν, ἐπίσταται καὶ θεωρητικῶς καὶ πρακτικῶς εἰς τὴν ἐντέλειαν τὴν πολύτιμον ταύτην τέχνην, τὴν ὁποίαν, δὲν λέγομεν ὑπερβολήν, ἂν ὀνομάσωμεν Ἐθνικήν. Πολλοὺς ἐδίδαξε μέχρι τοῦδε καὶ θεωρεῖται ὁ πρῶτος τῶν Ἑλλήνων σκοπευτῶν. Εἶναι δὲ κρῖμα ὅτι μέχρι τοῦδε δὲν ἐχρησιμοποιήθη ὑπὸ τῆς Πολιτείας εἰς μᾶλλον ἀνεπτυγμένον πεδίον δράσεως ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῶν ὅπλων.

ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΗΜΑ

ΣΕΛΙΔΕΣ ΕΦΕΔΡΟΥ ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΥ

ΕΙΣ ΤΟ ΜΟΝΩΤΗΡΙΟΝ

Μονωτήριον! Λέξις μνήμης ἀπαισίας. Τόπος ἐνθυμίζων τὴν πικρίαν τοῦ Γολγοθᾶ. Δωμάτιον στενόμακρον, ὁμοιάζον καταπληκτικῶς πρὸς τάφον μὲ πάτωμα καὶ στέγην. Ὑγρὸν τὸν χειμῶνα καὶ τὸ θέρος ἀνυπόφορον. Γέμον κορέων καὶ ψύλλων καὶ λοιπῶν ὀνταρίων. Τόπος ἐν ᾧ ἐκτίουν τὴν ποινήν των οἱ τιμωρούμενοι *μὲ φυλάκισιν*.

Δὲν γνωρίζω τὸν δαιμονιον ἐκεῖνον ἐγκέφαλον, ὅστις ἔσχε τὴν μεγαλοφυᾶ ἰδέαν νὰ ἐφεύρῃ τὸ σωφρονιστικὸν αὐτὸ σύστημα, διὰ νὰ ἐκφράσω τὸν θαυμασμόν μου καὶ τὰ θερμά μου συγχαρητήρια. Ἀναμφιβόλλως ὅμως θὰ ἐνέκυψεν οὗτος προηγουμένως μετὰ μεγάλης βαθύτητος εἰς τὴν μελέτην τῶν βασανιστηρίων τῆς *Ἱερᾶς Ἐξετάσεως!...*

Ἀδύνατον νὰ φαντασθῇ τις τὴν φρίκην καὶ τὴν ἀπελπισίαν, ἣν αἰσθάνεται ὁ ἐν τῷ μονωτηρίῳ ἐγκαθειργμένος. Αὐτὴν τὴν στιγμὴν ποῦ χαράσσω τὰς γραμμὰς αὐτὰς μὲ τὸ μολυβδοκόνδυλον, καθήμενος ὀκλαδὸν ἐπὶ τῆς πενιχρᾶς μου *κουβέρτας*, αἰσθάνομαι τὴν καρδίαν μου περισφιγγομένην ἀπὸ τοὺς τέσσαρας ὑγροὺς τοίχους του, μουχλιασμένους καὶ ρυπαρούς, γέμοντας ἀπὸ κατάρας καὶ ἀναθέματα, καὶ τὸ βλέμμα μου θολὸν ἀπὸ τὴν σκοτισμένην του ἀτμόσφαιραν, τῆς ὁποίας ἡ πνιγηρότης μοῦ πλακώνει τὴν ψυχήν!

Ὡς μόνον παρήγορον σημεῖον ἀτενίζω μετὰ πόθου δυσπεριγράπτου τὸν ἄνωθεν τῆς σιδηροφράκτου θύρας μικρὸν φεγγίτην, δι' οὗ συγκοινωνῶ μὲ τὸν ἐλεύθερον ἀέρα, τὸν ὁποῖον, φαίνεται, ὁ προοδευτικὸς εὐεργέτης ἐλησμόνησε νά... ἀπαγορεύσῃ! Σιγὴ νεκρικὴ δεσπόζει ἔξω εἰς τὸ προαύλιον τοῦ στρατῶνος. Πάντες οἱ συστρατιῶταί μου εὑρίσκονται εἰς τὴν πόλιν. Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ταράσσει τὴν σιγὴν ὁ δεσμοφύλαξ, οὗτινος τὰ βαρέα βήματα ἀμυδρῶς ἀκούονται καὶ τὸ βραγχνὸν ᾆσμα ἀντηχεῖ ὡς μοιρολόγι καὶ ὁ ἦχος τοῦ παρὰ τὴν ὀσφύν του κρεμαμένου ὁρμαθοῦ τῶν κλειδιῶν τῆς φυλακῆς ὑπενθυμίζει τὴν παρουσίαν τῆς σιδηρᾶς πειθαρχίας!

* * *

Καὶ τὸ ἔγκλημά μου; — θὰ ἐρωτήσητε ἴσως περιέργως—*Παραποίησις στολῆς!*

Διώρθωσα τὰς ἀρβύλας ἐπὶ τὸ κομψότερον.

Ἡ νεολαία, βλέπετε, ἀρέσκεται πολὺ εἰς τὴν κομψότητα. Ἀλλ' ἐλησμόνησα ὅτι εἰς τὸν στρατὸν ἡ κομψότης εἶνε πρᾶξις ἀξιόποινος καὶ τὴν ἔπαθα. Καὶ μετανοῶ εἰλικρινῶς τώρα, ἀλλ' εἶνε πλέον ἀργά. Καὶ θὰ διέλθω ἐδῶ μέσα τέσσαρα ὁλόκληρα ἡμερονύκτια, σωστὸς ζωντανόνεκρος!...

* * *

Ἀλλ' ἤδη ἀρχίζει νὰ σκοτεινιάζῃ. Τὸ φῶς ἀπαγορεύεται ὑπὸ τοῦ Κανονισμοῦ καὶ εἶνε φρικῶδες νὰ μένῃ κανεὶς μόνος ἐπὶ τόσας ὥρας μέσα εἰς τὸ σκότος. Ἀκολουθῶν τὰς συμβουλὰς συναδέλφων μου ὁμοιοπαθῶν ἔχω κρύψει ὑπὸ τὰ ἐνδύματά μου μικρὸν κηρίον κ' ἐν μυθιστόρημα. Ἀλλ' ἡ φλὸξ τοῦ κηρίου θ' ἀφυπνίσῃ τὴν αὐστηρότητα τοῦ δεσμοφύλακος. Ἀρχίζω νὰ σκέπτωμαι πῶς θὰ τὸν ἀπατήσω. Ἐὰν κατώρθωνα νὰ φράξω τὸν φεγγίτην; Ἀλλὰ πῶς; Διὰ τίνος μέσου; Δὲν ἔχω εἰμὶ ἓν κλινοσκέπασμα καὶ τὴν χλαῖνάν μου. Ἀλλ' αὐτὰ μοῦ εἶνε ἀπολύτως ἀναγκαῖα ἵνα ἐξουδετερώσω τὴν νυκτερινὴν ὑγρασίαν. Ἔπειτα, καὶ ἂν ἀπεφάσιζα νὰ τὰ χρησιμοποιήσω, πάλιν ὁ σκοπός μου δὲν θὰ ἐπληροῦτο, διότι θὰ μὲ ἐπρόδιδον αἱ ἀναρίθμητοι χαράδραι τῆς θύρας. Παραιτοῦμαι λοιπὸν τοῦ σχεδίου τῆς ἀποφράξεως ὁριστικῶς καὶ βασανίζω τὸ μυαλό μου νὰ εὕρω ἄλλην διέξοδον. Τὸ σκότος γίνεται πυκνότερον καὶ τὸ μαρτύριόν μου ἀλγεινότερον. Ἀποφασίζω νὰ ρίψω τὸν κῦβον: Νὰ διαφθείρω τὸν δεσμοφύλακα μέ... ρητινίτην! Αἰφνηδίως ἐσκέφθην ὅτι τὸ ἀθάνατον αὐτὸ νέκταρ δὲν εἶνε ἀπίθανον νὰ εἶνε συμπαθὲς εἰς τὸν *Καπετὰν-Καραντάπιαν* ὡς τὸν ἀποκαλοῦμεν. Βασίζομαι ἐπὶ πιθανοτήτων. Ἀλλὰ τίς οἶδεν ἂν δὲν μ' ἐξελάμβανεν ὡς βλάκα, ἂν ἐφαινόμην συντηρητικώτερος. Προβαίνω λοιπὸν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ σχεδίου μου ἀποφασιστικῶς καὶ τὸν καλῶ μεγαλοφώνως διὰ τοῦ βαθμοῦ του. Λαμβάνω ὕφος ἱκετευτικὸν καὶ γλυκύ. Τοῦ ἐξομολογοῦμαι τήν... δίψαν μου. Μοῦ ἀπαντᾷ μὲ καγχασμὸν θορυβώδη. Δὲν ἀποδειλιῶ. Αὐξάνω τὸ θράσος μου καὶ τέλος τὸν καταπείθω. Ἡ κλεὶς περιστρέφεται δὶς ἐντὸς τοῦ κλείθρου καὶ εὑρίσκομαι ἀντιμέτωπος πρὸς αὐτόν, ἀτενίζοντά με μειλιχίως. Κλείομεν τὰς ἀπαιτουμένας συμφωνίας καὶ χάνεται δι' ὀλίγας στιγμάς, ἀποκομίζων μεθ' ἑαυτοῦ τέσσαρα *παγούρια*. Τὸ σχέδιον ἐπέτυχε. Τὰ *παγούρια* ἐπιστρέφουν γεμᾶτα μὲ τὸ σωτήριον ποτόν. Κρατῶ ἐγὼ τὸ ἓν διὰ νὰ μὴ προσβάλω τόν.. ἐγωϊσμόν του καὶ τῷ ἀφίνω τὰ λοιπά. Ἡ θύρα ἐπανακλείει τρίζουσα ἀπαισίως. Ἀλλὰ τὸ κηρίον διαχύνει τὴν παρήγορον λάμψιν του μέσα εἰς τὸ κατηραμένον κελλί μου. Τὸ μολυβδοκόνδυλον κηλιδώνει τὸ χαρτὶ προθυμότερον καὶ βυθίζομαι εὐχαριστημένος πλέον εἰς ἀπολαυστικὴν ἀνάγνωσιν τοῦ μυθιστορήματός μου, ἐνῷ μέσῳ τῆς νυκτερινῆς σιωπῆς ἀκούεται τὸ θορυβῶδες ρογχάλισμα τοῦ *Καπετὰν-Καραντάπια*...

Γ. Α. Τζαννετάκης

JEAN J. ROUSSEAU

ΕΚ ΤΗΣ "ΝΕΑΣ ΕΛΟΪΖΗΣ,,

ΜΙΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΕΡΙ ΑΥΤΟΧΕΙΡΙΑΣ

ΚΑΤΑ ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΝ

ΚΛΕΩΝΟΣ ΔΙΤΑΚΗ

Φίλτατε,

Ἄλλοτε εὕρισκον εἰς σὲ κρίσιν ὀρθήν, ἀλήθειαν. Τὰ αἰσθήματά σου ἦσαν ὀρθὰ καὶ ἐσκέπτεσο ὀρθῶς. Ὅθεν δὲν σὲ ἠγάπων μόνον ἐκ προαιρέσεως, ἀλλὰ κατ' ἐκλογήν, ὡς ἓν ἔτι πλέον μέσον δι' ἐμέ, ὅπως καλλιεργῶ τὴν σύνεσιν. Τί εὗρον ἤδη εἰς τοὺς συλλογισμοὺς τῆς ἐπιστολῆς ταύτης, διὰ τὴν ὁποίαν φαίνεσαι τοσοῦτον εὐχαριστημένος; Ἄθλιον καὶ τετριμμένον σόφισμα, τὸ ὁποῖον, μετὰ τῆς ἀποπλανήσεως τοῦ λογικοῦ σου, δηλοῖ καὶ τὴν τῆς καρδίας σου, καὶ δὲν ἤθελον τὸ ὑποδείξει, ἐὰν δὲν σὲ ηὐσπλαχνιζόμην διὰ τὸν παραλογισμόν σου.

Ἵνα ἀνατρέψω πάντα ταῦτα, διὰ μιᾶς λέξεως, δὲν θέλω νὰ σὲ ἐρωτήσω, εἰ μὴ περὶ ἑνὸς μόνου πράγματος. Σύ, ὅστις πιστεύεις τὸν θεὸν ὑπάρχοντα, τὴν ψυχὴν ἀθάνατον καὶ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἀνθρώπου, δὲν σκέπτεσαι ἀναμφιβόλως, ὅτι ὅν τι νοητικὸν ἀναλαμβάνει τὸ σῶμα καὶ ὅτι τίθεται ἐπὶ τῆς γῆς κατὰ τύχην μόνον, ἵνα ζῇ, ὑποφέρῃ καὶ ἀποθνήσκῃ. Ὑπάρχει εἰς τὸν ἀνθρώπινον βίον σκοπός, τέρμα, ἢ ἠθικὸν ἀντικείμενον; Σὲ παρακαλῶ, ὅπως μοὶ ἀποκριθῇς σαφῶς ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, μετὰ τὸ ὁποῖον θέλομεν ἐξετάσει κατὰ γράμμα τὴν ἐπιστολήν, καὶ θέλεις ἐρυθριάσει, διότι τὴν ἔγραψες.

Ἀλλ' ἂς ἀφήσωμεν τὰ γενικὰ ἀξιώματα διὰ τὰ ὁποῖα συχνάκις ἐπαίρονται τινές, καίτοι μηδὲν τούτων ἀκολουθοῦντες, διότι ἀπαντᾶται πάντοτε κατὰ τὴν ἐφαρμογήν, ἰδίᾳ τις περίστασις, ἥτις μεταβάλλει κατὰ τοιοῦτον τρόπον τὴν κατάστασιν τῶν πραγμάτων, ὥστε ἕκαστος νομίζει ἑαυτὸν ἀπηλλαγμένον τοῦ ὑπακούειν εἰς τὸν κανόνα, τὸν ὁποῖον ἐπιβάλλει τοῖς ἄλλοις, καὶ ἠξεύρομεν, ὅτι πᾶς ἄνθρωπος, ὅστις προτείνει γενικὰ ἀξιώματα, ἐννοεῖ, ὅτι ταῦτα ὑποχρεοῦσιν ὅλον τὸν κόσμον ἐκτὸς ἑαυτοῦ. Καὶ αὖθις, ἂς ὁμιλήσωμεν περὶ σοῦ.

Εἶνε λοιπὸν ἐπιτετραμμένον κατὰ σέ, ὅπως παύσῃ τις τοῦ ζῆν; Ἡ περὶ τούτου ἀπόδειξις εἶνε μοναδική: *διότι ἐπιθυμεῖς νὰ ἀποθάνῃς*. Ἰδοὺ βεβαίως ἐπιχείρημα εὐχερέστατον διὰ τοὺς κακούργους. Πρέπει νὰ σοὶ ᾖναι πολὺ ὑπόχρεοι διὰ τὰ ὅπλα, τὰ ὁποῖα χορηγεῖς εἰς αὐτούς· δὲν θέλουσιν ὑπάρχει πλέον κακουργήματα, τὰ ὁποῖα νὰ μὴ δικαιολογῶσι τὸν πειρασμὸν τοῦ πράττειν αὐτά, καί, ἅμα ἡ σφοδρότης τοῦ πάθους ὑπερισχύσῃ τῆς φρίκης τοῦ ἐγκλήματος, ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ αὐτῇ τοῦ πράττειν τὸ κακόν, πάντες θέλουσιν εὕρει ἐπίσης τὸ δικαίωμα τοῦτο.

Ἐπιτρέπεται λοιπὸν ἡ αὐτοχειρία; Ἐπεθύμουν μεγάλως ὅπως ἴδω ἐὰν ἤρχισες νὰ ζῇς. Πῶς! ἐτέθης ἐπὶ τῆς γῆς διὰ νὰ μὴ πράττῃς ἐν αὐτῇ τίποτε; Ὁ θεὸς δὲν σοὶ ἐπέβαλλεν ἄρα, μετὰ τῆς ζωῆς, ἔργον τι ἵνα ἐκπληρώσῃς; Ἐὰν ἐξεπλήρωσες τὴν ἡμερησίαν ἐργασίαν πρὸ τῆς ἑσπέρας, ἀναπαύθητι τὸ ἐπίλοιπον τῆς ἡμέρας σου· δύνασαι τοῦτο: Ἀλλ' ἂς ἴδωμεν τὸ ἔργον σου. Ὁποίαν ἀπόκρισιν ἔχεις ἑτοίμην πρὸς τὸν ὑπέρτατον δικαστήν, ὅστις θέλει σοὶ ζητήσει λογαριασμὸν τοῦ χρόνου σου; Δυστυχῆ!... Εὗρέ μοι τὸν δίκαιον ἐκεῖνον, ὅστις καυχᾶται, ὅτι ἔζησεν ἀρκούντως, ἵνα μάθω παρ' αὐτοῦ, πῶς πρέπει νὰ διαγάγῃ τις τὸν βίον, ὥστε νὰ εὑρίσκεται ἐν τῷ δικαιώματι νὰ ἐγκαταλείψῃ αὐτόν.

Ἀπαριθμεῖς λοιπὸν τα δεινὰ τῆς ἀνθρωπότητος· δὲν ἐρυθριᾷς δὲ ἐξαντλῶν τοὺς κοινοὺς λόγους σου, καὶ ἀπειράκις ἐπανειλημμένως λέγεις: *Δεινόν ἡ ζωή!* .. Ἀλλ' ἰδέ, ζήτησον εἰς τὴν τάξιν τῶν πραγμάτων, ἐὰν εὕρῃς εἰς αὐτὴν ἀγαθά τινα, τὰ ὁποῖα νὰ μὴ ἦναι μεμιγμένα μὲ δεινά.

Τοῦτο λοιπὸν σημαίνει, ὅτι δὲν ὑπάρχει οὐδὲν ἀγαθὸν εἰς τὸν κόσμον, καὶ δύνασαι νὰ συγχέῃς ὅ,τι εἶνε ἐκ φύσεώς του κακὸν μετ' ἐκείνου, τὸ ὁποῖον δὲν πάσχει τὸ κακόν; εἰ μὴ ἐκ περιστάσεως; Τὸ εἶπες σὺ αὐτός: *Ὁ παθητικὸς βίος τοῦ ἀνθρώπου εἶνε μηδὲν* καὶ δὲν ἀφορᾷ, εἰ μὴ τὸ σῶμα, τοῦ ὁποίου μέλλει ἐντὸς ὀλίγου νὰ ἀπαλλαγῇ· ἀλλὰ ὁ ἐνεργητικὸς καὶ ἠθικὸς αὐτοῦ βίος, ὅστις ὀφείλει νὰ ἐπιρρέπῃ ἐπὶ τῆς ὅλης ὑπάρξεως αὐτοῦ,

συνίσταται εἰς τὴν ἄσκησιν τῆς βουλήσεώς του. Ἡ ζωὴ εἶνε δεινὸν διὰ τὸν κακόν, ὅστις εὐτυχεῖ, καὶ εἶνε ἀγαθὸν διὰ τὸν τίμιον, ἀλλ' ἀτυχῆ ἄνθρωπον· διότι δὲν εἶνε προσωρινὴ τροποποίησις ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλ' ἡ σχέσις αὐτοῦ πρὸς τὸ ἀντικείμενόν της, τὴν καθιστᾷ καλὴν ἢ κακήν.

Ποῖαι εἶνε λοιπὸν αἱ θλίψεις ἐκεῖναι αἱ τοσοῦτον σκληραί, αἵτινες σὲ βιάζουσι νὰ ἐγκαταλείψῃς τὸν βίον;

Στοχάζεσαι ὅτι δὲν διέκρινα, ὑπὸ τὴν προσποιητὴν ἀμερληψίαν σου κατὰ τὴν ἀπαρίθμησιν τῶν δεινῶν τοῦ βίου τούτου, τὸ αἶσχος τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ αἰσθάνεσαι ὁμιλῶν περὶ τῶν ἰδικῶν σου; Πίστευσόν μοι· μὴ ἐγκαταλείπῃς συγχρόνως πάσας τὰς ἀρετάς· τήρησον τοὐλάχιστον τὴν ἀρχαίαν σου εἰλικρίνειαν καὶ εἰπὲ φανερῶς πρὸς τὸν φίλον σου: *Δὲν ἠδυνήθην νὰ εὐχαριστήσω τὸν ἑαυτόν μου!... Προτιμῶ μᾶλλον τὸν θάνατον.*

Βαρύνεσαι ζῶν, καὶ λέγεις. *Δεινὸν ἡ ζωή!...* Ταχέως ἢ βραδέως θελεις παρηγορηθῆ καὶ εἴπεις: *Ἀγαθὸν ἡ ζωή.* Τότε θέλεις λαλήσει ἀληθέστερον, χωρὶς νὰ σκέπτεσαι ὀρθότερον, διότι οὐδὲν θέλει μεταβληθῆ, εἰ μὴ σύ. Μεταβλήθητι λοιπὸν ἀπὸ τῆς σήμερον, καί, ἐπειδὴ εἰς τὴν κακὴν διάθεσιν τῆς ψυχῆς σου ἐνυπάρχει ἅπαν τὸ δεινόν, διόρθωσον τὰς ἀτάκτους ἐπιθυμίας αὐτῆς, καὶ μὴ καίῃς τὴν οἰκίαν σου, ἵνα μὴ κοπιάσῃς ἐπισκευάζων αὐτήν.

Πάσχω, μοὶ λέγεις· ἐξαρτᾶται ἀπὸ ἐμὲ νὰ μὴ πάσχω. Ἐν πρώτοις μὴ ἀλλάζωμεν τὸ ζήτημα: Ἔστω· πάσχεις· χρεωστεῖς νὰ ζητήσῃς νὰ μὴ πάσχῃς. Ἂς ἴδωμεν ἐὰν εἶνε ἀνάγκη νὰ ἀποθάνῃς διὰ τοῦτο.

Θεώρησον πρὸς στιγμὴν τὴν φυσικὴν πρόοδον τῶν δεινῶν τῆς ψυχῆς, ὅλως ἀντίθετον πρὸς τὴν τῶν δεινῶν τοῦ σώματος, ἀφοῦ καὶ αἱ δύο αὗται οἰκίαι εἰσὶν ἀντίθετοι ἐκ φύσεώς των. Τὰ δεινὰ τοῦ σώματος προβαίνουσιν ἐπὶ τὸ χεῖρον γηράσκοντα, καὶ καταστρέφουσι τέλος τὴν θνητὴν ταύτην μηχανήν. Ἀλλὰ δὲν συμβαίνει τὸ αὐτὸ καὶ εἰς τὰς ψυχικὰς ὀδύνας, αἵτινες, ὅσον ζωηραὶ καὶ ἂν ὦσι, φέρουσιν ἀείποτε μεθ' ἑαυτῶν τὴν θεραπείαν των. Τῳόντι, ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον καθιστᾷ τι δεινόν, ὁσονδήποτε ἀφόρητον, εἶνε ἡ διάρκεια αὐτοῦ. Αἱ χειρουργικαὶ ἐγχειρήσεις εἰσὶ κοινῶς πολὺ σκληρότεραι τῶν παθημάτων, τὰ ὁποῖα θεραπεύουσιν. Ἀλλ' ἡ ἀλγηδὼν τῶν δεινῶν εἶνε μόνιμος, ἡ δὲ τῆς ἐγχειρήσεως προσωρινή· διὸ καὶ προτιμῶσι ταύτην.

Τὶς λοιπὸν ἡ χρεία χειρουργικῆς ἐγχειρήσεως δι' ἀλγηδόνας, τὰς ὁποίας ἐξαφανίζει ἡ ἰδία αὐτῶν διάρκεια, ἥτις μόνη ἤθελε καταστήσει αὐτὰς ἀφορήτους; Εἶνε λογικὸν νὰ ἐφαρμόζωμεν τοσοῦτον σφοδρὰς θεραπείας εἰς τὰ δεινά, τὰ ὁποῖα ἐξαλείφονται ἀφ' ἑαυτῶν; Δι' ἐκεῖνον, ὅστις περὶ πολλοῦ ποιεῖται τὴν σταθερότητα, καὶ δὲν ἐκτιμᾷ τὰ ἔτη, εἰ μὴ καθόσον ὀλίγον ταῦτα ἀξίζουσιν, ἐκ τῶν δύο μέσων τοῦ ἀπαλλαγῆναι τῶν αὐτῶν παθημάτων, πότερον εἶνε προτιμότερον, ὁ θάνατος, ἢ ὁ χρόνος; Περίμενε καὶ θέλεις θεραπευθῆ. Τί ζητεῖς περισσότερον;

Ἄ! Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον διπλασιάζει τὰς λύπας μου εἶνε ὅτι συλλογίζομαι, ὅτι μελλουσι νὰ τελειώσωσι! Μάταιον σόφισμα ὀδύνης! Ἀστεϊσμὸς ἄνευ ὀρθότητος, καὶ ἴσως ἄνευ καλῆς πίστεως. Τῳόντι, ὁποία παράλογος αἰτία ἀπελπισίας πρέπει νὰ ᾖναι ἡ ἐλπὶς νὰ τελειώσῃ τις τὴν ἀθλιότητά του! Καὶ ὑποτιθεμένου τούτου, τὶς δὲν ἤθελε προτιμήσει νὰ παροξύνῃ ἐπ' ὀλίγον τὴν ἐνεστῶσαν ἀλγηδόνα, διὰ τῆς πεποιθήσεως τοῦ νὰ ἴδῃ αὐτὴν ἐκλείπουσαν, ὡς καυτηριάζομεν πληγήν τινα, ἵνα περιορίσωμεν αὐτήν; Καὶ ὅταν ἡ θλίψις ἤθελεν ἔχει θέλγητρόν τι τὸ ὁποῖον ἤθελε μᾶς παρακινεῖ ν' ἀγαπῶμεν τὸ κινοῦν αὐτὴν πάθημα, ὅταν στερούμεθα τοῦ θελγήτρου τούτου διὰ τῆς αὐτοχειρίας, δὲν εἶνε τὸ αὐτό, ὡς νὰ ἐπράττομεν τὴν αὐτὴν στιγμὴν πᾶν ὅ,τι φοβούμεθα περὶ τοῦ μέλλοντος;

Σκέφθητι καλῶς, νεανία!.... τί εἶνε δέκα, εἴκοσι, τριάκοντα ἔτη, δι' ὃν ἀθάνατον; Ἡ λύπη καὶ ἡ ἡδονὴ παρέρχονται ὡς σκιά· αὐταὶ καθ' ἑαυτὰς εἶνε μηδέν· ἡ ἀξία αὐτῶν ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς χρήσεώς των. Μόνον τὸ καλόν, τὸ ὁποῖον ἔπραξέ τις διαμένει, καὶ δι' αὐτοῦ σημαίνει τι ἡ ζωή. Μὴ λέγῃς λοιπὸν πλέον, ὅτι εἶνε δεινὸν πρὸς σὲ ἡ ζωή, ἐπειδὴ ἐξαρτᾶται ἀπὸ σὲ μόνον, ἵνα εἶναι ἀγαθόν, καὶ ἂν ἦναι ἀληθὲς δεινὸν ἡ ζωή, εἶνε λόγος ἔτι ἰσχυρότερος, ἵνα ζήσῃς εἰσέτι.

Ὁμιλεῖς τέλος περὶ τῶν καθηκόντων σου, ὡς πατρὸς οἰκογενείας. Ἐπειδὴ δὲ τὰ καθήκοντα ταῦτα δὲν σοὶ εἶνε ἐπιβεβλημένα, νομίζεις ἑαυτὸν ἀπηλλαγμένον παντὸς καθήκοντος... Καὶ ἡ κοινωνία εἰς τὴν ὁποίαν ὀφείλεις τὴν συντήρησίν σου, τὰ πλεονεκτήματά σου, τὰ φῶτά σου; ἡ πατρίς, εἰς ἣν ἀνήκεις; οἱ δυστυχεῖς, οἵτινες ἔχουσιν ἀνάγκην σοῦ, δὲν ὀφείλεις τίποτε εἰς αὐτούς; Ὦ ποία ἀκρίβεια τῆς ἀπαριθμήσεως, τὴν ὁποίαν κάμνεις! Μεταξὺ τῶν καθηκόντων, τὰ ὁποῖα ἀριθμεῖς, δὲν λησμονεῖς, εἰμὴ τὰ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὰ τοῦ πολίτου. Ποῦ εἶνε ὁ ἐνάρετος ἐκεῖνος πατριώτης, ὅστις ἀποφασίζει νὰ πωλήσῃ τὸ αἷμά του εἰς ξένον ἡγεμόνα, διότι δὲν ὀφείλει νὰ τὸ χύσῃ ὑπὲρ τῆς πατρίδος του; καὶ ὅστις θέλει τώρα νὰ τὸ χύσῃ ὡς ἄπελπις, ἐναντίον τῆς ρητῆς ἀπαγορεύσεως τῶν νόμων; Τοὺς νόμους! τοὺς νόμους! νεανία!... ὁ σοφὸς ἄνθρωπος τοὺς περιφρονεῖ; Ὁ Σωκράτης, καίτοι ἀθῷος ὤν, σεβόμενος αὐτούς, δὲν ἠθέλησε νὰ ἐξέλθῃ τῆς εἱρκτῆς. Σὺ δὲ οὐδόλως διστάζεις νὰ τοὺς παραβιάσῃς, ἵν' ἀφήσῃς ἀδίκως τὴν ζωήν, καὶ ἐρωτᾷς: *Τί κακὸν πράττω;*

Θέλεις νὰ ἐνισχυθῇς διὰ παραδειγμάτων. Τολμᾷς νὰ μοὶ ἀναφέρῃς τοὺς Ρωμαίους! Πόσον τὰ παραδείγματά σου εἶνε κακῶς ἐκλελεγμένα, καὶ πόσον χαλεπῶς κρίνεις περὶ τῶν Ρωμαίων, ἐὰν διαλογίζεσαι ὅτι ἐθεώρουν ὅτι εἶχον τὸ δικαίωμα ν' ἀφαιρέσωσι τὴν ζωήν των, ἅμα ἡ ζωὴ ἦτον ἐπαχθὴς εἰς αὐτούς. Θεώρησον τοὺς ὡραίους χρόνους τῆς δημοκρατίας καὶ ζήτησον, ἐὰν δυνηθῇς, νὰ εὕρῃς ἕνα μόνον ἐνάρετον πολίτην ἀπαλλάττοντα τοιουτοτρόπως ἑαυτὸν τοῦ βάρους τῶν καθηκόντων, καὶ μετὰ τὰς σκληροτέρας συμφοράς. Ὁ Ρηγοῦλος, ἐπανερχόμενος εἰς τὴν Καρχηδόνα, περιέβαλε διὰ τοῦ θανάτου τὰ περιμένοντα αὐτὸν δεινά; Ὁποίαν προσπάθειαν ἀνδρείας δὲν ἐθαύμασεν ἡ γερουσία εἰς τὸν Ὕπατον Βάρωνα, διότι ἠδυνήθη νὰ ἐπιζήσῃ μετὰ τὴν ἥττάν του; Διὰ ποῖον λόγον τοσοῦτοι στρατηγοὶ παρεδόθησαν ἑκουσίως εἰς τοὺς ἐχθρούς, οἱ στρατηγοὶ ἐκεῖνοι, εἰς τοὺς ὁποίους τὸ αἶσχος ἦτο τοσοῦτον σκληρόν, καὶ εἰς τοὺς ὁποίους ὁ θάνατος ἦτο τόσον μικρὸν πρᾶγμα; Διότι ὤφειλον εἰς τὴν πατρίδα τὸ αἷμά των, τὴν ζωὴν καὶ τὴν τελευταίαν αὐτῶν πνοήν, τὸ δὲ ὄνειδος καὶ αἱ συμφοραὶ δὲν ἠδύναντο ν' ἀποτρέψωσιν αὐτοὺς τοῦ ἱεροῦ ἐκείνου πρὸς τὴν πατρίδα καθήκοντος. Ἀλλ' ὅτε οἱ νόμοι ἐμηδενίσθησαν καὶ τὸ κράτος ἐγένετο ἔρμαιον τῶν τυράννων, οἱ πολῖται ἀνέκτησαν τὴν φυσικὴν αὐτῶν ἐλευθερίαν, καὶ τὰ ἐφ' ἑαυτῶν δικαιώματα. Ὅτε ἡ Ρώμη δὲν ὑπῆρχε πλέον ἐπετράπη εἰς τοὺς Ρωμαίους ν' αὐτοχειριασθῶσι; ἐξεπλήρωσαν τὰ ἐπὶ τῆς γῆς καθήκοντά των, δὲν εἶχον πλέον

πατρίδα; ὅθεν εἶχον τὸ δικαίωμα νὰ θρηνήσωσιν ἑαυτοὺς καὶ ν' ἀποδώσωσιν ἐπίσης εἰς ἑαυτοὺς ἐκεῖνο, ὅπερ δὲν ἠδύναντο πλέον ν' ἀποδώσωσιν εἰς τὴν πατρίδα; Ἀλλὰ σὺ τίς εἶσαι; τί ἔπραξες; νομίζεις ὅτι δικαιολογεῖσαι προφανῶς διὰ τὴν ἀσημότητά σου; ἡ ἀδυναμία σου σὲ ὑπεξαιρεῖ ἴσως τῶν καθηκόντων σου καί, μὴ ἔχων οὔτε ὄνομα οὔτε βαθμόν τινα, ὑπόκεισαι ὀλιγώτερον εἰς τοὺς νόμους της; Τῳόντι, σοὶ ἁρμόζει πολὺ ἡ τόλμη τοῦ νὰ ὁμιλῇς περὶ αὐτοχειρίας, ἐνῷ ὀφείλεις τὴν χρῆσιν τῆς ζωῆς σου εἰς τοὺς ὁμοίους σου. Μάθε ὅτι, θάνατος τοιοῦτος, ὁποῖον σὺ σκέπτεσαι, εἶνε αἰσχρὸς καὶ λαθραῖος· ὅθεν πρέπει νὰ ἀποσύρῃς ἀπὸ τὸν νοῦν σου τοιαύτην σκέψιν. Φιλόσοφε ἐφήμερε! ἀγνοεῖς ὅτι δύνασαι νὰ βαδίσῃς εὐθὺ βῆμα ἐπὶ τῆς γῆς, χωρὶς νὰ εὕρῃς καθῆκόν τι νὰ ἐκπληρώσῃς, καὶ ὅτι πᾶς ἄνθρωπος εἶνε ἐπωφελὴς εἰς τὴν ἀνθρωπότητα, καὶ δι' αὐτὸ τοῦτο μόνον, ὅτι ὑπάρχει;...

Ἐλοΐζα...

Ἀθῆναι τὴν 18 Μαρτίου 1903.

Κλέων Διτάκης

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

Ἦτο ἡ πρώτη νὺξ καθ' ἣν ψυχική τις πίεσις καὶ ἀφόρητος μελαγχολία μὲ εἶχε κυριεύσῃ εἰς τὴν ἤρεμον πολίχνην τόσον ὥστε οὔτε ἡ ἐκ τῆς τελευταίας μου μεγάλης ἐκδρομῆς κόπωσις ἠδύνατο νὰ προσελκύσῃ τὸνὕπνον, οὔτε μικρὰν ἀνακούφισιν νὰ μοὶ ἐξασφαλίσῃ ἡ νυκτερινὴ γοητεία.

Ποικιλία φανταστικῶν εἰκόνων, συμπύκνωσις ἰδεῶν καὶ σκέψεων καὶ συσώρευσις ἐντυπώσεων καὶ συναισθημάτων ἐκυριάρχουν ἐν ἐμοὶ δεσπόζουσαι, αἰχμαλωτίζουσαι πᾶν στοιχεῖον ἠθικῆς τινος ὑπεροχῆς καὶ πνευματικῆς ἀνεξαρτησίας.

Ἥμην θῦμα μιᾶς βιαίας δυνάμεως ψυχικοῦ πυρετοῦ συνταράσσοντος καὶ ἐξαντλοῦντος.

Τὸ πᾶν μοὶ ἐφαίνετο ἀμέτοχον τῆς καταστάσεως ἐκείνης καὶ ἐγὼ ἐν τῇ αὐταπάτῃ θεωρῶν τὸν περὶ ἐμὲ κόσμον ὡς ἔμψυχον κατασκεύασμα δαιμονίου τινος δημιουργοῦ, ἐπιθυμοῦντος νὰ μὲ συντρίψῃ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐκείνῃ νυκτοπόλει, ἐνόμιζον ὅτι περιεφρονούμην ἀσπλάγχνως, μάτην ἀναμένων ἔλεός τι παρ' ἐκείνου καὶ προσδοκῶν συμπαθεῖς τινας ἐκδηλώσεις ἀπεναντίας μάλιστα, ἤμην πεπεισμένος ὅτι πανταχοῦ ἐπεχύθησαν μυστηριώδη εἰρωνείας μειδιάματα, καὶ ὑπόκωφοι θόρυβοι μοὶ ἐφαίνοντο ὡς γέλωτες τῆς ἀστόργως παρακολουθούσης με φύσεως καὶ ἀδιαφορούσης διὰ τὴν παρουσίαν ἐκεῖ ἑνὸς μάρτυρος.

Ἥμην ἔρμαιον τῆς ἀλλοκότου ἐκείνης νευροπαθείας, ἥτις καθιέρωσε μίαν στυγνὴν μισανθρωπίαν ὡς δόγμα τῆς μυστηριώδους δυνάμεως, ἥτις τὴν ἐνισχύει πάσχουσαν καὶ τὴν συντηρεῖ ταρασσομένην.

Αἱ πρὸ τοῦ οἰκίσκου μου πυκναὶ φυτεῖαι, ἡ θαυμασία τῆς παραλίας θέα, ἡ ἐξαισία τοῦ πόντου ἄποψις νῦν μὲν ἠρέμα ἀπλουμένη, νῦν δὲ τρικυμιώδης καὶ ἀνώμαλος, οὐδεμίαν ἐξήσκουν ἐπίδρασιν πρὸς κατευνασμὸν τοῦ ἠθικοῦ ἐρεθισμοῦ, τῆς νευρικῆς παραφορᾶς ἥτις μὲ κατεῖχεν. Ἡ σελήνη, ὑπὸ τὰ λευκὰ νεφύδρια κρυπτομένη καὶ ἀνακφαινομένη, ἐπιχαρίτως μετ' ὀλίγον, ἐξιδανίκευε τὸ πᾶν ἐπαργυροῦσα διὰ τῶν ἀκτίνων της.

Οὐδὲν ὅμως κατώρθου νὰ μ' ἐμπνεύσῃ. Ἐγώ, ὁ οἰστρομανὴς καὶ μουσόληπτος, ἀπεναρκώθην τότε δυσηλεῶς καὶ ἤμην ἀνεπίδεκτος ἀντικειμενικῆς τινος ἐπιδράσεως, ὅπως ἀναστηθῇ ἐν ἐμοὶ ἡ πηγὴ τῶν αἰωνίων πόθων καὶ συνεχῶν ὀνειροπολημάτων.

Παίγνιον ἤδη ἀστάτου εἰμαρμένης ἤμην τυφλὸς διὰ τὰς προσφιλεῖς ὀπτασίας, κωφὸς διὰ τὰ μελῳδήματα καὶ τὰς ἁρμονίας τῆς μουσουργοῦ φύσεως, ἀναίσθητος πρὸς τὴν ἀπειρίαν τῶν θελγήτρων της, καὶ ἀδιάφορος πρὸς τὴν ποικιλίαν τῶν καλλονῶν της.

Ἔζων, διότι ἠγνόουν διατί ἔζων.

Ἤμην δυστυχής.

* * *

Ἀναμνήσεις καὶ ἰσχυραὶ ἐντυπώσεις πικρῶν εἰδυλλίων ὑπεχώρουν πρὸ τῆς πενθίμου ἐκείνης μεταβολῆς καὶ ἡ ψυχικὴ πίεσις, ἀφορήτως περιδεσμεύουσα τὰς αἰσθηματολογικὰς συγκινήσεις, καὶ τὰς ἰδεολογικὰς ἐξάρσεις, ἐπηύξανε τὸν πυρετὸν μοιραίας ἀπογνώσεως, παραλύοντα πᾶσαν ἀναφαινομένην τάσιν ἐνθουσιασμοῦ τινος ἢ σωφροσύνης.

Ἡ ἑσπέρα ἐχώρει καὶ τὸ σκιόφως, βαθύτερον καθιστάμενον, περιεκάλυπτε διὰ τῆς κατηφείας τὸν περὶ ἐμὲ κόσμον.

Τὴν σιγὴν δὲ μόνον ἡ βιαία ἐτάραττε τῆς ποντιάδος ὁρμή, καὶ τὸ κῦμα μετὰ πατάγου ἐκσπῶν εἰς τὰς βραχώδεις ἀκρωρείας ἢ ἐκπνέον ἐν τῇ ἀμμώδει ἀκτῇ τὴν τελευταίαν στοναχὴν τοῦ μυστηρίου ἐγκατέλειπε πρὸ τοῦ κρυεροῦ ζόφου.

Καὶ ἐγὼ ἀπὸ τοῦ ἐξώστου μου, ἀδιάφορος πρὸς ἀντιλήψεις καὶ ἐντυπώσεις, εἶχον ἀποζενωθῇ τελείως, συγκεντρώσας πάντα τῆς ὑποκειμενικότητος τὰ στοιχεῖα εἰς τὰ ἐσωτερικὰ βάθη, ὁπόθεν ἐπήγαζεν ὁ ἠθικὸς τῶν συγκρούσεων σάλος.

Πλὴν ἐν τῇ μαρτυρικῇ ἐκείνῃ ὥρᾳ, ὅτε ἡ νυκτερινὴ νοτὶς ψυχρὰν διέχεε φρικίασιν, ἀμυδρὸν φῶς μεμακρυσμένον μὲ ἀπέσπασε τῆς θλιβερᾶς βασάνου.

Μετ' ὀλίγον ἐπλησίασε τοῦτο καὶ προφανὲς ἦτο ἤδη ὅτι μικρὸς φανὸς κομιζόμενος ὑπό τινος παιδὸς διηυθύνετο πρὸς τὸ μέρος μου· δὲν ἐβράδυνα ὅμως νὰ διακρίνω μετ' ὀλίγον, ὅτι ἡ πρωτοπορεία αὕτη ἐχρησίμευεν εἰς τὸ νὰ συνοδεύῃ καὶ ὁδηγῇ γέροντα ἱερέα ἀσκεπῆ, ὑπὸ τὸν μελανὸν κρύπτοντα ἐπενδύτην του μετὰ περιδεοῦς σεβασμοῦ κάτι τι, τὸ ὁποῖον μόλις δὲν ἐφαίνετο, ἀλλ' ἐπενοεῖτο ἐκ τῆς μεγίστης προφυλάξεως καὶ τῆς τρομώδους κατανύξεως.

Ὁμολογῶ ὅτι δὲν ἐβράδυνα νὰ κατανοήσω τὸ μεγαλεῖον τῆς διερχομένης ἱερᾶς σιγῆς τοῦ μυστηρίου.

Καὶ μὲ συνήπασεν ἡ ὁσιότης τῶν σεμνῶν πρεσβείων καὶ ἡ ἰδέα, ὅτι τότε ἐκείνη ἐξετέλει τὴν ἱερωτέραν της ἀποστολήν, μεταβαίνουσα εἰς τὸ νὰ ἐνθαρρύνῃ καὶ ἐνισχύσῃ τὸν πάσχοντα θνητὸν καὶ ἐξασφαλίσῃ ἐν αὐτῷ τὴν πεποίθησιν πρὸς τὴν ἀθάνατον ἀλήθειαν τοῦ μέλλοντος, μετέβαλε τὸ πᾶν.

Τὸ λευκὸν ὄνειρον ἤδη περιίπτατο θριαμβεῦον τῆς αἰωνιότητος, καὶ γοητευτική τις αἴγλη ἁγίας προσδοκίας ἐπε ύνετο ἐν τῇ ἀνατολῇ τῆς παρηγόρου ἐλπίδος.

Τὸ σκότος ὑπεχώρει, καὶ μία λάμψις ἐφαίνετο περιβάλλουσα τὸν ταπεινὸν πρεσβύτην, καί, ἐξιδανικευόμενος οὗτος ἐν τῷ ἁγίῳ φωτί, μ' ἠχμαλώτισε, ἵνα μὲ ζωογονήσῃ ἐν τῇ ἠρέμῳ κυριαρχίᾳ τῆς εἰρήνης.

Μετέβαινεν ἵνα ἐνισχύσῃ τὸν ἀπηλπισμένον, ἵνα σώσῃ μίαν ψυχήν, ἵνα χορηγήσῃ ἓν μέλλον εὐτυχίας.

. . . . Παρῆλθεν ὡς ὀπτασία ἡ γόησσα εἰκών, καὶ ἐχάθη, κάμψασα τὴν παρακειμένην στενωπόν.

Τὰ κύματα ἐξηκολούθουν, διαδεχόμενα ἄλληλα, νὰ ἐκπνέωσι συντριβόμενα, ἢ, ἐξαπλοῦντα τὴν δύναμιν τῆς ὀλιγοστίγμου ζωῆς των, σιγηλῶς ἀπεσβέννυντο ἐπὶ τῆς ἀκτῆς.

Ἡ ποντιὰς διέχεεν εἰσέτι τὴν παγετώδη πνοήν, ἀλλὰ τὰ διάστερα ὕψη προσεδέχοντο ἐν τῇ ἀπείρῳ ἐκτάσει τὸ ἀπήχημα τῆς τεταραγμένης εὐγνωμοσύνης, ἣν τὰ πάσχοντα τοῦ μαρτυρίου στήθη ἀνέπεμπον πρὸς τὸν οὐρανόν.

Εἶχον συνέλθῃ τελείως· τὸ γλυκὺ δραμα, ὅπερ ἐνέκρυπτε τὴν θεσπεσίαν παράδοσιν, ἥτις ἐξηυγένισε τὴν οἰκουμένην μ' ἐφώτισε τοσοῦτον, ὥστε ἐν τῷ μέσῳ τοῦ σκότους προσέβλεπον οὐχὶ πλέον σκιὰς καὶ φάσματα, ἀλλὰ τὸν ἀστέρα τὸν πολύφωτον καὶ πολύκοσμον, τὸν φάρον, εἰς ὃν ἡ περιπλανωμένη προστρέχει ψυχὴ ζητοῦσα καταφύγιον καὶ ἔλεος.

Ἀλκυών

ΑΝΑ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟΝ

Μία δικαία ἀπαίτησις. Ὁ ἰατρὸς Λῆ, ὁ ὁποῖος εἶχε νοσηλεύσει τὸν Μὰκ Κίνλεϋ κατὰ τὴν ἐναντίον του ἀπόπειραν, ὡς ἀναφέρει μία ἀμερικανικὴ ἐφημερίς, ἐκίνησεν ἀγωγὴν κατὰ τῶν κληρονόμων τοῦ μακαρίτου Προέδρου, ἀπαιτῶν περισσότερα ἀπὸ ὅσα ἐκεῖνοι τοῦ ἔδιδον. Ἐπειδὴ δὲ ὁ δικαστὴς τὸν συνεβούλευσε νὰ ἐλαττώσῃ τὴν ἀπαίτησίν του, καθόσον, ὡς τὰ ὕστερα, δὲν εἶχεν ἐπιτύχει νὰ σώσῃ τὸν ἀσθενῆ του, ὁ χειροῦργος ἰατρὸς τοῦ ἐξετόξευσε τὴν ἑξῆς ἀπάντησιν: Ὁ ἰατρὸς πρέπει νὰ πληρώνεται καλλίτερον ὅταν ὁ ἀσθενής του ἀποθνήσκει παρ' ὅταν θεραπεύεται.

Ἡ ἀναφέρουσα ταῦτα ἀμερικανικὴ ἐφημερὶς ἐπάγεται, ὅτι, ὁ τὸ ἀξίωμα τοῦτο διατυπώσας ἰατρὸς Λῆ δὲν ἠθέλησε ποτὲ καὶ νὰ τὸ δικαιολογήσῃ. Ἐν τούτοις, ἐξετάζοντες μετὰ προσοχῆς τὴν ἔννοιαν τοῦ ἰσχυρισμοῦ αὐτοῦ, εὑρίσκομεν αὐτὸν πολὺ σωστὸν καὶ δεδικαιολογημένον· ἰδοὺ δὲ ὁ λόγος:

Ὅταν εἷς χειροῦργος περιποιεῖται ἕνα ἀσθενῆ περιμένει διπλῆν ὠφέλειαν· μίαν ὑλικήν, διότι θὰ πληρωθῇ, καὶ ἄλλην ἠθικήν, ἐπάγουσαν εὐθὺς ἀμέσως βέβαια κέρδη, καθόσον ἡ ἐπιτυχία τῆς ἐγχειρίσεως, τὴν ὁποίαν ἐξετέλεσεν, ἀποβαίνει εἰς αὐτὸν μία ῥεκλάμα ἐξαισία, ἡ δὲ πελατεία του αὐξάνει καὶ πληθύνεται ἕνεκα τούτου.

Ἐάν, τοὐναντίον, ὁ ἀσθενὴς ἀποθάνῃ, ἐπειδὴ ὁ κόσμος συνήθως, ἐκ κακῆς προκαταλήψεως, ἀποδίδει τὴν ἀποτυχίαν ἢ εἰς ἀμάθειαν ἢ εἰς ἀνεπιτηδειότητα τοῦ χειρούργου, ἐνῷ αὕτη ἠδύνατο νὰ προκύψῃ ἐκ λόγων ἀνεξαρτήτων τῆς μιᾶς ἢ τῆς ἄλλης τῶν δύω τούτων ὑποθέσεων, ὁ ἐπιστήμων ὑφίσταται ζημίαν, ἐναντίον τῆς ἀξίας του. Ἡ ἐλαχίστη μομφὴ τὴν ὁποίαν δύνανται νὰ τοῦ κάμουν εἶναι ὅτι δὲν ἔχει ἐπιτήδειον χέρι καὶ ἡ μομφὴ αὕτη εἶναι ἱκανὴ νὰ τὸν στερήσῃ ὁλοκλήρου τῆς πελατείας του.

Συνεπῶς, ὁ ἰατρὸς Λῆ, εἰπὼν ὅτι ὁ ἰατρὸς πρέπει νὰ πληρώνεται γενναιότερον ὅταν ἀποθνήσκῃ ὁ πελάτης του, παρὰ ὅταν γίνεται καλά, εὑρίσκεται ἐν τῷ δικαίῳ, καί, ἐπειδὴ ὁ πελάτης του δὲν ὑπάρχει πλέον ἐν τῇ ζωῇ διὰ νὰ τὸν ἀποζημιώσῃ, τοὐλάχιστον, τοῦτο πρέπει νὰ πράξωσιν οἱ κληρονόμοι του.

.....

Ἡ συνέχεια τῶν δημοσιογραφικῶν ἀνεκδότων τοῦ μακαρίτου Ἰω. Καμπούρογλου ὑπὸ τοῦ κ. Μπενάκη, ἐλλείψει χώρου, ἀναβάλλεται διὰ τὸ ἑπόμενον φύλλον.

ΔΙΑΦΟΡΑ

Τὸ κρέας καὶ ὁ ἀρθριτισμός. Ἀκούομεν πολὺ συχνὰ τοὺς γονεῖς νὰ προτρέπωσι τὰ τέκνα των νὰ τρώγωσι κρέας, πολὺ μάλιστα κρέας. Ἐν τούτοις, εἰς τοῦτο ὑπάρχει πολὺς κίνδυνος, ὡς παρατηρεῖ ὁ διάσημος χημικὸς τῶν Παρισίων Κάρολος Λεροῦ Ἐπειδὴ τὸ πλεῖστον τῶν παιδίων, τῶν ἀνηκόντων εἰς τὰς εὐπορούσας τάξεις, τρώγουσι πολὺ κρέας, ἡ κατάχρησις φέρει σπουδαῖα ἐπακόλουθα εἰς τὴν ὑγείαν των, πρὸ πάντων, ὅταν τὰ παιδία ἀνήκουσιν εἰς οἰκογενείας ἀρθριτικάς, καὶ ὅλοι γνωρίζομεν ὅτι ὁ ἀρθριτισμὸς σήμερον εἶναι παντοῦ διαδεδομένος. Εἰς τὰ παιδία, ὅθεν, καὶ ἰδίως τὰ προδιατεθειμένα κληρονομικῶς εἰς τὸν ἀρθριτισμόν, πρέπει νὰ μετριάζεται ἡ χρῆσις τοῦ κρέατος καὶ νὰ ἐνθαρρύνωνται ταῦτα εἰς τὴν κατανάλωσιν καρπῶν καὶ φυτῶν. Ὄντως δὲ διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ ὀργανισμοῦ ὁ ἀνήρ, καθὼς καὶ τὸ παιδίον, μόνον μικρᾶς ποσότητος κρέατος ἔχουσιν ἀνάγκην καὶ καλὸν εἶναι νὰ μὴ τρώγωσι περισσότερον ἀπὸ ὅ,τι τοὺς ἀναγκαῖοι, νὰ παραχωρῶσι δὲ πολὺν τόπον εἰς τὰ ὄσπρια, τὰ λαχανικὰ καὶ τοὺς καρπούς, διὰ νὰ προλαμβάνωσι τὸν ἀρθριτισμόν, τὰς ἐνοχλήσεις του καὶ τοὺς κινδύνους του.

Μία συμβουλὴ διὰ τὸ θέρος.—Μερικοὶ ἄνθρωποι κατὰ τὸ θέρος εἶναι ὑποκείμενοι εἰς ἐφίδρωσιν τῶν ποδῶν, ἡ ὁποία εἶναι λίαν ἐνοχλητική. Πολλαὶ θεραπεῖαι προτάθησαν μέχρι τοῦδε, ἀλλ' ἓν ἁπλούστατον μέσον, ὅπερ ἅμα καὶ συντελεστικώτατον, διὰ νὰ ἀπαλλαγῶσι τάχιστα τῆς ἐνοχλήσεως εἶναι τὸ ἑξῆς: Νὰ κάμνωσι λουτρὸν τῶν ποδῶν ἐν θερμοτάτῳ ὕδατι, εἰς τὸ ὁποῖον νὰ ρίψουν πρότερον δέκα γραμμάρια d'alun, τὸ δὲ λουτρὸν αὐτὸ νὰ ἐπαναλαμβάνεται καθ' ἑκάστην δευτέραν ἡμέραν. Πρὸς τούτοις, καθ' ἑκάστην ἡμέραν πρέπει νὰ ἐπιπάσσωνται τὰ διάμεσα τῶν δακτύλων τῶν ποδῶν, ὡς ἐπίσης καὶ τὸ ἐσωτερικὸν τῶν περικνημίδων ἢ τῶν ὑποδημάτων, μὲ κόνιν βορικοῦ ὀξέος porphyrisé, ἵνα τὸ πόδι εὑρίσκεται πάντοτε ἐν ἀντισηπτικῷ περιβάλλοντι. Ἡ δίαιτα αὕτη, ἁπλουστάτη, ὡς βλέπετε, εἶναι ἡ μόνη ὅπως ἀπαλλαγῇ τις ταχύτατα καὶ μίαν φορὰν διὰ πάντα καὶ τῶν μᾶλλον ἀφθόνων καὶ ἐπιμόνων ἱδρώτων τῶν ποδῶν, οἵτινες πολλάκις συνοδεύονται ὑπὸ κακοσμίας, οὐχὶ εὐαρέστου καὶ διὰ τοὺς ἔχοντας τὸ ἐλάττωμα τοῦτο καὶ διὰ τοὺς πλησιάζοντας αὐτούς.

Τὸ ρεκὸρ τῆς μακροβιότητος. Κατόπιν ἐρεύνης γενομένης ὑπό τινος ἰατρικῆς ἐφημερίδος, ὁ πλέον ἡλικιωμένος ἄνθρωπος τῶν νεωτέρων χρόνων θὰ ἦτο σήμερον εἷς κάτοικος τοῦ κράτους τοῦ Σὰν-Σαλβάτορ τῆς Ἀμερικῆς, ὀνόματι Μιχαὴλ Σολῆς καὶ ὅστις ἐν ἔτει 1878 ἔλεγεν ὅτι ἦτο ἑκατὸν τεσσαράκοντα ἐτῶν. Πράγματι δὲ ἡ ὑπογραφή του ἐφιγουράριζε τότε ἐπὶ ἑνὸς πιστοποιητικοῦ χρονολογουμένου ἀπὸ τοῦ 1712. Εἰς μάλιστα ἰατρός, σήμερον ὀγδοηκοντούτης, τὸν ἐγνώριζεν ὡς ἑκατοντούτην, ἐνῷ ἀκόμη ἦτο παιδίον. Ὁ ἰατρὸς οὗτος βεβαιοῖ ὅτι ὁ Μιχαὴλ Σολῆς ἔζη ἀκόμη ἐν ἔτει 1895. Δὲν τῷ ἔλειπον τότε ἢ δύο ἔτη διὰ νὰ συμπληρώσῃ τὸ διακοσιοστὸν ἔτος. Διηγοῦνται ἀκόμη ὅτι ὁ ἑκατάκτος οὗτος μακρόβιος δὲν ἐγεύετο ἢ ἅπαξ τῆς ἡμέρας καὶ μάλιστα κρύον γεῦμα, ἀπαρτιζόμενον ὅμως ἀπὸ ἐδέσματα περιέχοντα ζωτικωτάτας οὐσίας.

Τύποις ΝΟΜΙΚΗΣ